

La Sibilla

LA REVISTA DE FORTIÀ

Número 20 - Juliol 2019



Guia de serveis

Telèfons i adreces d'interès

Ajuntament

Telèfon	972 53 40 69
Ajuntament	ajuntament@fortia.cat
Governació, Protecció Civil, Participació Ciutadana, Agricultura i Ramaderia	alcaldia@fortia.cat
Benestar Social, Sanitat, Ensenyament i Festes	ramona.heras@fortia.cat
Urbanisme, Esports, Habitatge, TIC	marc.rodrigo@fortia.cat
Hisenda, Cultura, Patrimoni i Turisme	pol.meseguer@fortia.cat
Medi Ambient i Joventut	joan.ventura@fortia.cat
Web Ajuntament Fortià	www.fortia.cat
Blog Ajuntament Fortià	www.fortia.cat/blog
Facebook Ajuntament Fortià	Ajuntament de Fortià
Twitter Ajuntament Fortià	@ajfortia

Escola Pública Teresa de Pallejà	972 53 41 49
Dispensari mèdic	972 53 41 88
Llar de jubilats	972 53 40 22
Farmàcia Núria Marcé	972 53 41 67
Brigada municipal	602 638 200

Emergències (telèfon únic)

112

Atenció ciutadana	012
Gas butà Mallol Hermanas	972 50 31 03
Gas Natural	900 708 709 / 900 750 750
Consell Comarcal de l'Alt Empordà	972 50 30 88
Hospital de Figueres	972 50 14 00
Hospital de Girona Dr. Trueta (Girona)	972 94 02 00
Hospital Santa Caterina (Salt)	972 18 25 00
Renfe (informació)	902 32 03 20
Estació autobusos de Figueres	972 67 33 54
Aeroport Girona-Costa Brava	972 18 66 00
Associació protectora d'animals i plantes	972 50 23 61

Horaris de serveis

Oficines municipals:

Dilluns, dimarts, dimecres i divendres
de les 11 h a les 14 h

Recaptació i gestió de tributs:

XALOC: Carrer Nou, 48 17600 Figueres
972 501 365 - altemporda@xalocgirona.cat

Serveis tècnics:

Dimecres de les 12 h a les 14 h

Deixalleria:

Dimecres de 12 a 13 h

Per anar-hi fora d'horari truqueu a l'Ajuntament
per demanar el codi del cademat.

Treballadora social i educadora social:

Concerteu entrevista al 972 52 20 00
(Consell Comarcal de l'Alt Empordà)

NOTA: L'Ajuntament, com a editora d'aquesta revista no s'identifica necessàriament amb la opinió que expressen els articles signats.

Prohibida la reproducció total o parcial de la revista sense autorització prèvia.



ABS FIGUERES

DISPENSARI MÈDIC FORTIÀ 972 53 41 88

INFERMERIA: **Dolors Golobardes**

ATENCIÓ CIUTADANA: **Joana Garcia**

METGE: **Pedro Aparicio**

NOUS HORARIS (Juny 2019):

DILLUNS

Vila-sacra:
15.00 h - 17.00 h

Fortià:
17.30 h - 20.00 h

DIMARTS

Riumors:
10.00 - 12.00 h

DIMECRES

El Far d'Empordà:
8.00 h - 13.00 h

DIJOUS

Vila-sacra:
8.00 h - 13.00 h

DIVENDRES

Fortià:
8.00 h - 13.00 h

Telèfons dels altres centres:

Vila-sacra: 972 50 56 53
Far d'Empordà: 972 50 29 05
Riumors: 972 53 42 72
CAP Josep Masdevall: 972 50 23 64
CAP Ernest Lluch: 972 67 76 31

Per demanar hora programada trucar al **93 326 89 01** (cal tenir la targeta sanitària a mà)
o per internet **programació de visites.gencat**.

Laborables fora dels horaris d'atenció podeu contactar amb el CAP Josep Masdevall
o trucar al **112** per emergències.

Festius i cap de setmana podeu trucar a **112** per emergències o anar al Hospital de Figueres.

Sumari

Guia de serveis	2
Editorial	3
Activitats	4
Entrevista	9
Ensenyament	16
Pagesia	22
Entitats	28
Història	30
Parròquia	36
Solidaritat	38
Racó de l'art	41
Fortià en imatges	44
Medi ambient	45
Temps era temps	48
Salut	49
Gastronomia	50

La Sibil·la

LA REVISTA DE FORTIÀ - Número 19 - Juliol 2018

Edita:



AJUNTAMENT DE FORTIÀ

Producció editorial:
Gorbs Comunicació

Coordinació Periodística:
Carles B. Gorbs

Entrevista:
Montserrat Segura

Correcció:
Maragda Caballero

Disseny i maquetació:
Martí Riu

Foto portada:
Fortià i al fons l'Assecador
Autora: Rebecca Weinbeck

Impressió: Impremta Pagès

DL: Gi-40-2001

Editorial

Benvolguts veïns i veïnes,

Enguany arribem al número vint de la nostra revista, una publicació consolidada gràcies a la col·laboració i a l'esforç dels fortianencs i fortianenques que la feu possible. Després de tants anys ja forma part de la nostra Festa Major, seguint una llarga tradició de publicacions arreu del país que surten a la llum aprofitant els dies més alegres i festius de l'any.

El tarannà cultural dels articles i les seccions s'ha consolidat en els darrers anys per fomentar encara més la creació, la recerca i la divulgació de molts dels nostres veïns. Si mirem enrere, són moltes les entrevistes i articles que permetran d'aquí a uns anys fer una radiografia força precisa del Fortià del segle XXI i la seva gent.

Al llarg de les següents pàgines podreu conèixer l'activitat social, cultural i esportiva d'aquest darrer any per mitjà de les associacions i els col·laboradors de l'Ajuntament, i també conèixer la nostra història i les qualitats artístiques d'alguns fortianencs.

L'equip de govern us encoratja a participar de les activitats de la Festa Major i a gaudir de la lectura d'aquest número realitzat gràcies als col·laboradors i anunciants.

Bona Festa Major!

Francesc, Ramona, Marc, Pol i Joan

TEATRE I ÒPERA A FORTIÀ!

La sala gran del Centre Agrícola i Social ha continuat fidel a la seva tradició teatral amb la representació de tres obres des de la tardor de 2018 fins a la primavera d'enguany. El mes de desembre, el Taller de Teatre de Figueres va representar la comèdia *M'esperaràs*, de Carles Alberola, la recaptació de la qual va ser íntegrament per a la Marató de TV3, que se celebrava el mateix dia. El mes de febrer la Companyia Oriart, de Sant Jordi Desvallés, va pujar les temperatures de l'hivern empordanès amb el musical *Cabaret Passion Rouge*. Finalment, l'Elenc Santperenc, de Sant Pere Pescador, va transportar els espectadors a l'escola franquista amb *Noietes*, una adaptació d'*El Florido Pensil*.



Companyia Oriart, de Sant Jordi Desvallés.



El musical *Cabaret Passion Rouge*.

A la tardor, el teatre tornarà al *Centru* amb una nova temporada encara per concretar.

A més a més, el 28 de juny, a la Piscina Municipal, es va celebrar per primera vegada el Liceu a la fresca amb l'òpera *Tosca*, de Giacomo Puccini. Una nit amb molta música, però poca fresca a causa de les altes temperatures per l'onada de calor que va afectar el país. L'any que ve es repetirà l'experiència amb l'òpera *Carmen*, de Georges Bizet, amb la producció moderna i trenca-dora de Calixto Bieito.

JORNADES EUROPEES DE PATRIMONI

El 14 d'octubre es van celebrar les Jornades Europees de Patrimoni a Fortià amb la visita guiada titulada "Recorregut pel Fortià de la Segona República", a càrrec de l'historiador Pol Meseguer. Una trentena de veïns, veïnes i turistes van seguir els passos dels protagonistes d'uns anys convulsos i plens d'esperances i lluites per gran part de la població fortianenca. El Pont de Sant Cels, els Pardells, la Casa Gran, la Sala Carbó, cal Carreter, l'Escola, el Centre Agrícola i Social, cal Marquès, can Maldo i l'església van ser els indrets escollits per explicar la trajectòria política i social d'un període que va transformar Fortià i va posar les bases per a projectes que es durien a terme durant el franquisme.

Us avancem que les Jornades Europees de Patrimoni per a aquest any 2019 seran el mes d'octubre a l'església parroquial.



La visita davant el Centre Agrícola i Social.

CASTANYADA

El 3 de novembre, a la plaça de l'església i al Casal d'avis, es va celebrar la Castanyada amb la col·laboració de l'AMPA de l'Escola Teresa de Pal·lejà. Els nens i les famílies van gaudir d'allò més amb l'espectacle *Olor de tardor* de l'artista i animador infantil Pep Puigdemont. No hi van faltar les castanyes fetes a foc viu des de primera hora de la tarda i les coques i pastissos dels participants al concurs que se celebra cada any. Trobareu les receptes guanyadores en aquest mateix número de la revista per poder reviure la dolçor de les coques guanyadores!



Espectacle Olor de tardor de Pep Puigdemont.

DIA MUNDIAL DE LA POESIA

El 21 de març, al casal d'avis es va celebrar el Dia Mundial de la Poesia amb la participació de veïns i amants de la poesia d'altres poblacions. Els setanta assistents a la vetllada van gaudir de la lectura de la poesia de Rosa Fabregat *Poesia. Música de l'ànima, teixida amb paraules*, realitzada expressament per la diada poètica d'enguany, en català, castellà, anglès, alemany, francès, rus, grec, portuguès i polonès; i d'altres poesies en basc i gallec. I també algunes d'inèdites, de la Mercè Costa o de la sitgetana Vinyet Panyella. I, per primer cop, els alumnes de l'Escola Teresa de Pal·lejà van participar en l'acte recitant algunes poesies de Joana Raspall i de Joan Brossa, aprofitant el centenari del seu naixement. És una bona manera d'apropar la poesia a tots els públics, un gènere que sovint és poc llegit i conegut per gran part de la ciutadania.



El Dia Mundial de la Poesia es va celebrar a Fortià amb una molt bona assistència de públic.

WORLD OF DESIGN

Euro Mobile
de bru

+34 972 503 962
+34 972 503 966
www.euromoblebru.com
info@euromoblebru.com

MOBILIARI I COMPLEMENTS

Ctra Figueres - Roses, km 33,5
17469, Fortià (Girona)
Apartar de correus, 170
17487 Empuriabrava

FESTA D'HOMENATGE A LA VELLESA

Un any més el tercer diumenge de maig se celebra l'Homenatge a la Vellea, aquest any, el dotzè.

La celebració va començar a les dotze del migdia amb la fotografia dels veïns i nascuts al poble de més de seixanta-cinc anys. D'aquesta fotografia se'n va lliurar una a cadascun dels homenatjats a l'hora de la sobretaula per tal que tinguin un record d'aquesta diada.



L'Antonio Capdevila amb la seva germana Montse.



La Maria Teresa Salleras i en Joan Ferrer en rebre els obsequis del cinquanta aniversari de noces.

Seguidament es va celebrar la Paraula amb acompanyament de la Cobla Rossinyolets. Tot seguit, es van ballar sardanes a la mateixa plaça de l'Església. Mentrestant, els assistents a la celebració podien visitar l'exposició de labors que es feia a la Llar de Jubilats. Finalment, els homenatjats, família i amics, es van dirigir al Centre Agrícola i Social on es feia el dinar.

Havent dinat, la regidora de Cultura, Ramona Heras, va lliurar els regals als més grans: la Maria Oliveras Torrentà i a l'Antonio Capdevila Curià, tots dos veïns del carrer de la Unió. La parella que celebrava els cinquanta anys de noces van ser la Maria Teresa Salleras i en Joan Ferrer.



La Maria Oliveras amb familiars.

Des d'aquí donem les gràcies a organitzadors i assistents i fins a l'any vinent!



BIO empordà

Ajuda'ns a reciclar



SER SALL

972 158 742

Recollida d'oli vegetal usat

Transportista i gestor de residus

IV EDICIÓ DEL DUATLÓ RURAL A FORTIÀ

El diumenge 23 de juny Fortià va celebrar amb èxit la IV edició del Duatló Rural amb cent vint-i-vuit participants, repartits en cinc categories individuals i per equips. La prova, cada any més consolidada, ha sumat una trentena més de corredors i corredores, que van gaudir dels camins i corriols de Fortià, com també de Riumors i Castelló d'Empúries. L'alta temperatura va ser un dels principals esculls per als intrèpids esportistes.



Centre de control, coordinació i organització.



Podi equips femenins.



Podi equips masculins.

El millor temps va ser per a l'equip Edibikes-Centre Osteo Salut, format per Gerard Garrote i Jaume Pereira, amb 1h41:08.4. Més enllà de la resta de categories generals, diversos corredors i corredores del poble hi van prendre part. En Miguel Ángel Crespo va ser el millor fortianenc en individual, amb un temps de 2h31:09.6; i en equips, Els Torrecollons amb en Joan Valls i el seu company Jordi Caner van fer un temps de 2h16:31.1.

Els organitzadors volem donar les gràcies a la vintena de voluntaris d'enguany, que han permès consolidar una prova molt jove amb atletes vinguts d'arreu de Catalunya. Si voleu ajudar el proper any en la preparació de la cursa i el mateix dia del Duatló, ja ho sabeu. L'any que ve més!



Podi equips mixtos.



Podi individual masculí.

EL SEGELL DE FORTIÀ, LA DISTINCIÓ DE FORTIÀ

Les col·lectivitats, els pobles, necessiten forjar unes bases, uns referents, per fer-se més fortes i generar uns elements que les identifiquin. Aquests elements no només són els monuments o llocs, sinó també les persones, aquelles que han aportat el seu granet de sorra per millorar la societat on viuen. És per això que el govern municipal va tirar endavant el Segell de Fortià, un guardó que reconegués aquelles persones o entitats de Fortià que han destacat per les seves aportacions socials, professionals, polítiques o per qualsevol altre motiu que permeti identificar la seva obra vital amb el poble.



Entrega del Segell a Miquel Ruiz.

El guardó és una figura de metall que reproduïx el segell més antic de l'Ajuntament de Fortià, datat de final del segle XVIII i principi del XIX. Aquest segell, en la darrera dècada, ha esdevingut una marca per identificar els cotxes dels fortianencs i fortianenques que corren pel món. Si bé el seu origen és molt antic, l'Isaac Ruiz Soler va ser el responsable de la difusió del segell entre tots nosaltres. Des del seu vessant de dissenyador gràfic, va adaptar-lo per fer samarretes i adhesius i ha esdevingut, sense voler-ho, un símbol identificable per a gran part dels veïns.

El 3 de juliol de 2018 es va entregar el Segell a Josep Rahola d'Espona, enginyer i polític destacat d'ERC als anys 1980, pel seu cent aniversari. Enguany, l'11

de gener, es va entregar el Segell a en Miquel Ruiz Avilés aprofitant la seva presència a Fortià per la presentació de l'exposició *Una altra manera de captar el món* en homenatge a la seva carrera professional i pel seu paper des de jove en la vida social de Fortià i com ambaixador del poble arreu. La seva manera de captar la realitat el va fer capaç de transformar la seva vida, passant del món dels mercats al fotoperiodisme, professió on ha excel·lit i ha estat reconegut.



MERCA
Detergents

C/ Corral Roig, 4 - Tel. 972 53 40 70
17469 Fortià



SALMA
Food Service

SALMA | Food Service
Pol. Ind. Els Cossos,
C/ Creu de la Borda, 6
17469 FORTIÀ (Girona)
Tel. 972 52 55 17
info@salmafoodservice.com
www.salmafoodservice.com

Distribuidor de 

Montserrat Ferrer i Maica Comas, dues mestres de Fortià

Text i fotografies: MONTSERRAT SEGURA

Durant els breus anys de la República, hi va haver una preocupació notable per millorar l'educació. Fruit d'aquesta preocupació foren nombroses les escoles que es construïren, entre les quals l'escola de Fortià (1931), feta i pagada pel poble, a banda d'una subvenció del ministeri, el qual tenia les competències en educació. L'escola, avui, du el nom de Teresa de Pal·lejà, hisendada de la comarca amb propietats a Fortià que cedí els terrenys per a l'escola. Maica Comas n'és mestra i cap d'estudis. Amb ella i amb la també mestra i fortianenca Montserrat Ferrer hem conversat sobre la professió de docent en el passat i en el present.



MAICA COMAS GIL

(Vilajuïga, 1983)

Es va llicenciar en pedagogia. Va treballar en l'àmbit educatiu en centres d'immigrants a Barcelona. Va fer educació ambiental a l'Alt Empordà i va dinamitzar centres juvenils per al Consell Comarcal. Ha exercit la docència en l'àmbit de Secundària. Va fer Magisteri i va incorporar-se a diverses escoles de l'Empordà. Fa tres cursos que és a l'escola de Fortià i forma part de l'equip directiu com a cap d'estudis.



MONTSERRAT FERRER TIBAU

Fortià (1951)

Després del batxillerat, va fer Magisteri a Girona. Immediatament va incorporar-se a la docència a l'escola de Salt. Tot seguit va estar al Bon Pastor, a Figueres, i més tard a Riumors, on va ser durant set cursos. Va tornar a Figueres, a l'escola Anicet de Pagès (Marca de l'Ham), també durant set cursos, i va passar al Sant Pau, on va exercir durant vint-i-tres anys i en va ser directora els deu últims anys, fins a la jubilació el 2011.

Sens dubte, quaranta anys donen per a molts canvis.

Sí, sí, hi ha hagut molts canvis. Ara costa d'imaginar, però quan jo vaig començar tenia vint o trenta, o trenta i escaig de nens i nenes, de totes les edats i de totes les especialitats, i tu tota sola! En canvi, ara les escoles rurals estan molt bé. Molt bé per als mestres i per als alumnes. A la meva època em deien "ai, anar a una Graduada", tal com es deia, i jo hi estava molt bé, a Riumors, però era esgotador. Per posar un cas, tenia un nen, petitet, que era sord. Obria la finestra i saltava, i a prop de l'escola hi havia horts amb pous oberts. O sigui, que no hi podies raonar, i havies d'estar pendent que no saltés per la finestra i caigués a un pou. Quan vaig marxar-ne, vaig intentar que anés a una escola a Girona, però no sé si hi va anar. A la Marca de l'Ham vaig trobar companys que es queixaven, i jo deia "però de què us queixeu, si tots són del mateix grup, si tots tenen la mateixa edat!". Més endavant, ha arribat l'educació especial, les aules d'acollida, que al principi no sabíem ni què eren... És clar, fa anys no hi havia aquesta necessitat. Però m'ha agradat molt. Cada curs, això fa una mica de riure, m'agradava més, i quan arribava a casa, i mira que arribava tard, pensava què faria l'endemà... El temps que vaig ser directora plegava molt tard, però la veritat és que hi havia un bon equip i hi vaig estar molt bé.

I també donen per a moltes anècdotes.

Sobretot del Sant Pau en podria explicar moltes. Però la tramuntana és el que més, perquè feia sonar l'alarma. El Sant Pau és un edifici antic, del mateix any que el de Fortià, construït durant la República, i amb el mateix terra. Doncs una mica de vent que hi entrava provoca vibracions i les vibracions fan sonar l'alarma. Als primers temps, et trucaven a les dues, les tres, les quatre de la matinada. De seguida s'hi presentaven els Mossos d'Esquadra, que m'esperaven. Després, vaig tenir el telèfon de la Guàrdia Urbana i jo ja els trucava. Sempre em deien: "que no se t'acudeixi pas mai entrar-hi tota sola, perquè, si passa alguna cosa, serà responsabilitat teva". A més, a mi no em feia pas gaire gràcia, perquè no hi havia llum, i és molt gran. Molts cops eren fallades tècniques, però un cop hi havia molts vidres trencats i vam entrar-hi. A dins hi havia un noi, que quan els Mossos el van veure, li van dir: "altra vegada?". Va ser espantós. Aquell noi es donava cops per les parets per dir que els Mossos l'havien maltractat. I no va robar

«Quan jo vaig començar tenia vint o trenta, o trenta i escaig de nens i nenes, de totes les edats i de totes les especialitats, i tu tota sola!»

Montserrat Ferrer

res, però vaig haver d'anar a judici i vaig tenir maldecaps. Un record maco és que de vegades trobes nois i noies pel carrer que et saluden. Els coneixes, però no saps on els has d'ubicar, perquè els deixes amb deu o dotze anys, i ara en tenen trenta o trenta-cinc, i et diuen: "hola, no em coneixes?". I penso: "mira, no has canviat tant!". També trobes pares que et saluden amb un "hola, Montse", com si els haguessis vist ahir, i això és agradable.

Montse, què te n'has endut, del Sant Pau?

Doncs en tinc un bon record, del Sant Pau, però quan hi passo pel davant, tinc una sensació de "Ah!" —fa un gran sospir—, quina tranquil·litat, en el sentit que quan hi eres ja vas fer el que s'havia de fer i ara toca una altra cosa.

Quan en vaig marxar, no sé els viatges que vaig haver de fer perquè n'acumules de coses... de llibres, i de papers, i d'històries... El primer any ho vaig deixar tot aquí a baix —a casa seva. Després, durant l'hivern, ho vaig anar seleccionant. He fet dues tries: una primera, que em vaig cremar i vaig haver de plegar, i una segona, de llençar coses que feia molts anys que no feia servir. Ara tot ho trobes a Internet!

Què en recordeu, de l'època escolar?

Montse: Vaig començar a quatre anys, com es feia llavors, no hi entraves a tres anys.

Maica: Jo vaig començar a quatre també, a parvulari.

Montse: Sí, en els meus temps no hi havia parvulari, aquesta paraula no existia. I de mestres, aquí a Fortià hi havia la Francisca, el Sr. Bosch, la Carolina Juandó, el Sr. Busquets... El Sr. Bosch hi havia estat molts anys, a Fortià, i li han posat un carrer amb el seu nom.

Així, tampoc hi ha hagut tants de canvis, a l'escola. Eren dos mestres, que vivien aquí a dalt de l'escola. Ara tot està...

Maica: No, tenim les dues portes dels pisos amb les espieres i tot! Sí que s'hi ha hagut de fer una mica d'adequació, però la distribució és bastant igual.

Montse: Hi havia una galeria que duia als pisos.

Maica: Sí, el passadís, encara hi és, a vegades hi fem la plàstica perquè no hi cabem!

Maica, quins canvis has vist a l'ensenyament des que eres alumna?

El canvi més gran que hi veig és la reflexió pedagògica dels últims anys. Més que l'ús de les noves tecnologies, que són molt més presents que quan jo anava a escola. Abans, com a molt tenies la tele, i potser una màquina de fotografiar si el mestre en tenia i bonament la deixava fer servir a classe. Però en els últims cinc anys hi ha hagut molt de replantejament de l'educació. N'hi ha moltes ganes, perquè la societat ha canviat tant que ho demana.

Montse: Encara ara trobo que no està gaire lligada l'evolució de la societat amb l'educació.

Maica: Sempre anem més enrere.



Montserrat Ferrer amb el seu primer grup d'alumnes a Salt (curs 1971-72).

«Jo, si pogués afegir-hi coses, redissenyaria les escoles com si fossin tallers»

Maica Comas

Montse: Actualment sento que volen canviar les proves de la Selectivitat —ara que han sortit les notes i se'n parla— i fer-les per competències, menys memorístiques. En els vuit anys que fa que he plegat ha canviat més que en tots els meus quaranta d'exercici.

Maica: Ara es treballa molt el contingut. Per exemple, a l'àrea de Matemàtiques. Et plantegen un problema on s'ha de fer una suma i el que avaluen és si ho sap fer, si ho ha entès, més que no pas resoldre el problema en si. El saber en si és a Internet. L'escola vol fomentar el raonament. Ara bé, i és la meva opinió, estem en un moment en què hi ha la voluntat de canvi, però encara no està ben definit.

Montse: Una mica és la por, no? La incertesa. No saben encara com acabar-ho de fer.

Maica: El canvi implica llençar totes les teves percepcions mentals, perquè tots tendim a fer les coses com les hem après; implica que tot el que tu haves après, has d'agafar-ho i llençar-ho a la paperera. I construir sobre res de propi. Començar amb el que tu puguis formar-te, veure, experiències que vas adquirint... No pots fer res sense formació. Anar a preparar un treball per projectes perquè m'agrada la paraula *projecte*, és estavellar-se contra la paret. I això implica molt de moviment a les escoles. Els decrets d'Ensenyament van en aquesta direcció; les intencions són bones, però, és clar, falta que el professorat que hi ha al darrere vagi passant per aquest canvi.

Montse: Primer s'hi ha de creure. Si no s'hi creu, no farem res.

Maica: El canvi ha de ser intrínsec. En una reunió, avui mateix, hem

parlat d'establir accions de cooperació entre les escoles per definir l'avaluació, ens deien que si hi ha un sol professor al claustre que no ho vulgui fer, ja no cal que l'escola s'hi apunti. El gran canvi el vaig viure amb Internet. Jo vaig passar d'estudiar a la biblioteca quan feia batxillerat a no haver de desplaçar-me a Figueres per trobar la informació i poder compartir informació amb la meua companya creant-nos un compte de correu electrònic cadascuna, anar-nos passant les parts del treball i comentant-ho per telèfon.

Montse: Ha estat un canvi brutal, i no estem parlant de la prehistòria! Amb el meu fill, quan estava fent la prescripció social que va seguir al servei militar i continuava estudiant, dèiem de comprar un telèfon mòbil, llavors que eren tan grossos i duïen una maleta! I no fa tants anys!

Maica: Doncs mira, els meus alumnes ja són *youtubers*! Jo, de vegades, estic fent classe d'expressió oral; llavors entro a Internet i penso, "però què fas, mira com parla aquest nen davant d'una càmera!".

Montse: Hem passat de les pissarres de guix a les pissarres digitals.

Maica: A mi m'agraden, però s'ha d'anar amb compte, hi ha nanos que es passen el dia mirant pantalles. Hi ha els jocs, la interacció... Abans, tot passava per la

lectura. Ara pots anar al camp visual, tens les pissarres visuals que ho busques a Internet i ho projectes a la pissarra. I el fet que el mestre, abans, "sabia". Ara no, ara el mestre acompanya. El saber és a les xarxes.

Però, el saber que hi ha a les xarxes s'ha de trobar, i també diferenciar què és saber i què no ho és.

Maica: La clau a l'educació és aquesta, saber distingir la bona informació de la que no n'és.

Montse: S'ha d'ensenyar a saber a fer un bon ús de totes aquestes tecnologies, que estan molt bé, però com tot, s'ha de saber utilitzar bé.

I ser mestre avui en dia també vol dir ensenyar a pensar.

«L'educació és una inversió a llarg termini»

Montserrat Ferrer

Montse: Tot allò que fan les màquines, no cal ensenyar-ho. Però hi ha coses que les màquines encara no poden fer.

Maica: El raonament. El treball en competències és fomentar el raonament. I en les diferents intel·ligències: el raonament en llengües, matemàtiques, etc. I això és un repte.

Montse: El raonament i el saber estar en cada lloc, en cada situació. Que no es troba massa, encara.

Maica: Més que el fet que no es trobi, és que potser s'ha perdut, no? La bona educació. Anys enrere era inconcebible que un pare vingués a l'escola exigint res; de cop i volta, ara et trobes amb aquests comentaris, aquests pares que van exigint, menyspreant, amb aquesta falta d'educació.

Com s'ha d'actuar, en aquestes situacions? És a dir, els nens han de venir educats de casa...

Montse: Amb molta mà esquerra. És que no tot ho ha de fer l'escola: l'educació, bàsicament, ha de venir de la família. L'escola és una continuïtat. Però de vegades no va així.



Depèn de les famílies. A més, a l'escola s'hi està unes hores, però amb la família se n'hi està moltes més. I la família, de vegades, encara que no s'hi estigui gaire estona, hi ha un no sé què que ja ho transmet. Tot i que ara hi ha situacions en què els nens estan molt més bé a l'escola que a casa. És trist, però és una realitat.

Maica: El referent del mestre, de vegades, és molt important perquè a casa no el tenen. I si el nostre paper consisteix en això, doncs jo penso que ja és molt. Però, és clar, de situacions en trobes de tots els colors i en totes les escoles, i no hi ha una fórmula única. És essencial parlar amb l'alumne, escoltar-lo. Establir acords...

Montse: A la primària, els nanos expliquen moltes coses, de fet no has ni de preguntar. La secundària ja és un altre món.

Abans parlàvem dels canvis que està experimentant l'ensenyament. Qui impulsa aquests canvis? Sou els mestres, els que feu avançar la burocràcia i les institucions?

Maica: No, no. La burocràcia —la normativa educativa— la tenim allà i l'hem de complir. Jo penso que la voluntat ja hi és. Va sortir, ara fa tres anys, un nou Decret que ja seqüenciava les vuit competències bàsiques en àmbits amb unes competències i uns continguts relacionats... És difícil entendre el currículum, no te'l pots emportar una tarda i ja l'entenc. Implica la legislació educativa, no és l'escola. Jo penso que a Catalunya hi ha bons professionals i des de l'Administració es fa

molt. De vegades falten recursos, i això no ho discuteixo. Però hi ha gent que estira el carro, i crec que en la bona direcció.

Montse: Sempre hi ha estat, la voluntat, des de les primeres Escoles d'Estiu [per a mestres], amb ganes d'evolucionar.

«El saber en si és a Internet. L'escola vol fomentar el raonament»

Maica Comas

Maica: Quan jo estudiava Pedagogia, també feia Història de l'educació i ja ho veia, que a Catalunya sempre hi ha hagut una inquietud. Jo la veig, però no sempre és fàcil portar les idees a la realitat. Com dèiem abans,

hi ha la formació que és indispensable, però també hi ha perfils professionals diversos, els que s'hi posen tant com calgui i els que quan acaba l'horari escolar se'n van cap a casa i adéu.

Montse: Allò que diuen del funcionari, que l'horari és el primer i la resta és secundari (riem).

Maica: De vegades no és tant les idees que hi ha, sinó trobar un equip que funciona i, de cop i volta, es proposen coses...

Montse: És que tenir un equip és essencial, perquè cada cop es treballa més, en equip. Ara ja no es pot treballar sol. Ara la gent ja està més acostumada a fer un grup.

Maica: Abans el mestre del poble era el déu. Fins i tot, socialment. Ara, afortunadament, això ja s'ha perdut. Abans que la Montserrat parlava dels seus mestres, jo en tenia un a Vilajuïga, un senyor ja gran, a punt de jubilar-se, que feia les classes exactament igual, sempre. Ja li coneixíem les manies, sabíem que ens faria fer

la fila, ens preguntaria la lliçó, i ens feia molt de riure. D'ell vaig aprendre, precisament, com no havien de ser les classes (riem). L'educació ha canviat, i jo penso que per a bé. Per posar un exemple, per a l'any que ve ja tenim unes directrius per treballar la consciència de gènere, i fins i tot tenim una subvenció del Ministerio d'Educación perquè ens vinguin a fer una obra de teatre gratis!



Ara que parlàvem del mestre no-referent de la Maica; qui va ser el teu referent, Montserrat?

Montse: Jo només vaig ser a Fortià fins als deu anys, quan vaig passar a interna a les Escolàpies. En aquells anys, el meu referent era la Sra. Juandó. És curiós que ara te'n recordes més dels mestres que havies tingut de més petit que no pas els de quan eres més gran, que queden més diluïts. Una curiositat era que, el dia de final de curs, es treien els pupitres —que tenien el forat del tinter i eren ben bruts de tinta— a fora al pati i els netejaves i els fregaves molt, que quedessin a punt per al curs següent.

Què li falta a l'escola?

Maica: Si començo a dir, no callo (riem). Jo, si pogués afegir-hi coses, redissenyaria les escoles com si fossin tallers. Que hi hagués més espais. Quan vaig arribar a Fortià, em va sorprendre que només hi havia una pissarra digital, jo que venia de Castelló, que n'hi havia una a cada aula. Li vaig dir a l'alcalde —que no és del ram— i la reflexió va ser: "és que abans bé que ho fèiem".

Montse: Però aquesta reflexió ja no és vàlida. Per exemple, a Fortià no hi ha guarderia, quan a Riumors n'hi ha una, i en canvi no té escola. Que és totalment incongruent! I et deien: "abans no n'hi havia, de guarderia!". Aquest raonament ja no s'hi val.

Maica: Val a dir que ara tenim pissarres digitals a totes les aules, tauletes; wi-fi gràcies a l'associació que tenim aquí al poble... Però sempre es pot millorar. Per exemple, de recursos humans, com més se n'hi destinin, millor. Al capdavant, l'educació és el motor de les noves generacions.

Montse: L'educació és una inversió a llarg termini.

Maica: També, obrir les portes als veïns és importantíssim. (A la Montserrat) Quan t'avorreixis, hi estàs convidadíssima.

Montse: Es fa molt, ara. Fins i tot, explicar contes...

Maica: O anar a veure l'hort de la veïna. Està molt bé aquest aire de col·laboració. De compartir. Mira, aquest any, per mitjà d'uns tallers matemàtics, vam explicar el joc de la botifarra, com a mesura per cohesionar els nens amb els avis. Aquest joc implica les matemàtiques

«L'educació, bàsicament, ha de venir de la família. L'escola és una continuïtat. Però de vegades no va així»

Montserrat Ferrer

a base de bé, perquè cal comptar, fer estadístiques mentals... Va venir un avi a explicar-ho, i ara és molt curiós que, de vegades, trobes nens asseguts a la taula dels avis jugant a la botifarra! Aquests tallers, de vegades són gratuïts i de vegades impliquen pressupost. I aquí partim d'una realitat molt bonica, no tenim les necessitats socials que pugui haver-hi en un Sant Pau, per exemple. Imaginem el tema de colònies a la Marca de l'Ham. Aquests nens, l'educació en el lleure, com la poden fer? Si volem que aquests nens siguin ciutadans implicats en la nostra cultura, això requereix inversió.

Montse: El que passa és que, quan entres en el tema econòmic, hi ha gent que s'empipa. Per exemple, en temes com les beques de menjador. Els ajuts han d'existir, i està bé que sigui així, però no a canvi de res. Això és molt delicat...

Ara, l'escola ja no és de seure al pupitre i calla i escolta.

Maica: No, no, això també ha canviat. Si ara veus una classe així, malament!

Montse: Fins i tot amb la distribució.

Maica: Sí, la taula del mestre està arraconada contra la paret i nosaltres estem ara aquí, ara allà, drets, asseguts amb els alumnes...

Montse: ...Que és molt més complicat. És clar, també hem d'intentar que treballin, i això significa més feina per al docent.

Maica: Ara el que hi ha és diferents tipus de metodologia. Si expliques una cosa, no hi estàs tota una hora. Cinc minutets, després poso un vídeo o llegim un llibre, i llavors ho comentem, i hi ha el treball en grup o en parella. Si t'interessa fer treball individual per avaluar, sí que els demano que ho facin sols. Al cap i a la fi, quan vagin a treballar, no treballaran sols, la majoria.

«Els meus alumnes ja són youtubers»

Maica Comas

Com anem de respecte? Com us diuen, els alumnes?

Maica: A mi, em diuen pel nom. Jo no tinc problemes. Quan anava a l'Acadèmia —de Roses—, un parell d'anys, parlava als mestres de vostè, cosa que també va bé. Però al final reps el que sembles. Si tu tractes els nens amb respecte, ells també s'hi comporten. Et pots trobar amb algun moment puntual i alguna situació de nens que perden els nervis. Però no és el més normal.

Montse: Al Sant Pau, només en teníem un, de senyor, que era el Sr. Antonio, el conserge. Era curiós que els nens li deien Sr. Antonio, i en canvi dels mestres en parlaven com l'Eva, en Miquel, la Marta... Jo, al començament, era la senyoreta. Hi ha un exalumne que encara em diu "hola, senyoreta!". Tenia un company (ja fa temps que està jubilat) que em deia que havia passat per totes les etapes. «Primer em deien 'senyor' i 'per favor'. Després, 'el mestre'. I ara, 'tu, Miquel, què és això?'».

De mestres homes, sembla que n'hi ha pocs.

Montse: Sí, sembla que ara n'hi ha menys que abans. I mira, quan em van posar de directora, no era gaire ben vist, i això que no fa tants anys. Sobretot, amb pares d'origen magribí, les primeres entrevistes que vaig fer van ser curioses. Una vegada, se'm va acudir de preguntar-li a un pare si la seva senyora treballava. Encara sembla que el veig. Es va emipar. Això que fos una dona la que el guies una mica de com ho havia de fer no li agradava pas. Alguns cops m'ho havien dit, eh? "Tú no me vas a decir nada, a mí". Llavors, el deixes esbravar, es calma i al cap d'una estona ja hi pots parlar bé. Però això també em passava al Bon Pastor, amb gent que venia de la immigració andalusa, i els explicaves que havien de fer llegir el nen. I et deien: "Y por qué, si yo no sé leer y gano más que tú". I què li volies dir, si era veritat?

Maica: A les escoles públiques tens de tot. N'hi ha que et diuen que només fem que fer sortides, que els nens ni llegeixen ni escriuen... I tu dius, doncs què

fem, traiem les pissarres digitals i tornem als pupitres? I, de vegades, hi ha pares que pensen que l'educació que van rebre ells era la millor i no fan la reflexió que dèiem abans. I tu has d'escoltar-ho i demanar-los que confiïn en tu.

Montse: I et demanen resultats. Això de les notes... perquè després hi ha la Secundària i han d'anar-hi ben preparats...

Maica: A les reunions de pares sempre he d'explicar com és la presa de decisions, que hi ha una reflexió al darrere. I fan comparacions amb els coneixements dels fills dels amics que van a altres escoles. Tu has de dir que això és un tema de metodologies, que aquí apostem més pel treball en grups petits, que cada nen té el seu rol, i no apostem tant per l'aprenentatge memorístic.

La Maica anuncia que deixa la reunió perquè ha d'anar a preparar les oposicions a la plaça de Fortià, que són la setmana entrant (en el moment de redactar aquestes línies).

Montse: Espera un moment, que us explico un privilegi que vaig tenir: a la meua època, les primeres notes tenien accés directe. Així que no vaig haver de passar oposicions.

Maica: La meua conclusió és que les oposicions són un procés molt obsolet. Tens gent molt bona que no té la plaça, i tens funcionaris amb plaça que... bé...

Montse: La realitat és que et convé treure les oposicions perquè una plaça pròpia té una sèrie de coses.

Maica: Ara sóc cap d'estudis, i mentre sigui a l'equip directiu tinc la plaça fixa. Però quan s'acabi aquest equip directiu, si no he tret les oposicions, quan hi hagi un funcionari que vulgui Fortià, me n'hauré d'anar.

Montse: Vaja, que has de treure les oposicions.

Maica: Sí, i aquest és un bon any, hi ha 1.900 places. És el primer any que surten places a oposició des de fa deu anys.

Acabem, doncs, amb una bona notícia per a l'escola catalana.

ACTIVITATS DEL DARRER CURS 2018-2019

Aquí teniu un recull d'algunes de les activitats que hem fet a l'escola Teresa de Pal·lejà aquest curs.

Gaudiu del bon temps i aprofiteu per descansar i divertir-vos.

Bon estiu a tothom i fins aviat!

LA CASTANYADA

La Castanyada ha arribat i junts l'hem celebrat.



EL TIÓ

Hem fet cagar el tió amb un bastó, hem picat tant fort que ens ha cagat de tot!!



PATGE

El patge reial ens ha vingut a visitar i l'hem anat a esperar. Ha sigut una visita màgica i ens ho hem passat d'allò més bé!!!



EASTER EGG HUNT

Vam buscar els ous i els vam trobar ben amagats, eren de xocolata i eren ben bons!



LA MONA

Vam fer una mona de Pasqua i ens ho vam passar molt bé!



SANT JORDI

El dia de Sant Jordi vam anar a la parada de llibres i roses.



L'HORT

Que bonic que ha quedat l'hort i quant que hi hem treballat!



PROJECTE DELS PAÏSOS

Aquest curs hem realitzat el projecte dels països. Cada classe va aprofundir en un país i vam aprendre moltes coses!



Ensenyament

SETMANA ACTIVA



Arribant a final de curs, hem realitzat una setmana plena d'activitats diferents:

- Decorar una catifa al pati
- Conèixer la feina d'un agent rural
- Activitats d'orientació
- Robòtica *offline*
- Ens van visitar els Mossos

També hem fet dues excursions. Els alumnes d'infantil i cicle inicial hem anat a l'Estartit.



I els alumnes de cicle mitjà i superior hem anat d'excursió al Tibidabo.



AMPA ESCOLA TERESA DE PALLEJÀ

ACTIVITATS DE L'AMPA CURS 2018-2019

Aquest curs escolar hi ha hagut un canvi en la junta de l'AMPA en relació amb els cursos anteriors i, tot i que en un principi no volíem fer massa activitats, ja que la majoria de nosaltres som pares novells de l'escola, al final ens hem ben engrescat i hem fet moltes coses. Des d'aquí volem fer arribar el nostre agraïment a tota la gent que ha col·laborat, molt o poc, en les activitats proposades. Moltes gràcies!

CASTANYADA

Com en anys anteriors, l'AMPA hem participat en la Castanyada portant la barra del bar i pintant una pila de cares per animar la festa. Llàstima del mal temps, que va provocar que es fessin la majoria de les activitats a l'interior de la llar de jubilats però, tot i això, va ser una bonica experiència.

QUINA

Tot i que en un principi no sabíem si fer-la o no, finalment ens vam animar i vam organitzar la Quina que ja s'havia anat fent anys anteriors. Estem molt contents de la participació que hi va haver i el bon ambient que s'hi va respirar, per tant, no descartem repetir-la altre cop el pròxim any!



APORTACIONS A L'ESCOLA

Gràcies als beneficis que s'han obtingut amb les activitats realitzades aquest any i els anys anteriors, hem pogut comprar i instal·lar una caseta de fusta al pati dels petits de l'escola. Ja des d'un principi va tenir molta expectació i sembla que ha tingut molt d'èxit entre tots els alumnes.



Ensenyament

SESSIONS DE CINEMA

Com a novetat d'aquest any, l'AMPA hem organitzat dues sessions de cinema dos diumenges a la tarda. Beguda, crispets, crispets i més crispets han acompanyat les pel·lícules «Campeones», més encarada a tots els públics i «Com entrenar al teu drac», dedicada als més petits. Estem molt contents de la resposta que ha tingut aquesta proposta i esperem poder repetir més sessions l'any que ve.



DIADA DE SANT JORDI

Aquest any la Diada de Sant Jordi va ser passada per aigua des de bon matí, per això vam decidir instal·lar la paradeta a l'interior del Centre Agrícola i Social. Malgrat no ser tan visible com altres anys, molta gent va passar a veure'ns i a comprar algun dels llibres, rosers i roses (també de feltre i de «xuxes») que veníem, per la qual cosa estem molt contents i des d'aquí us volem donar les gràcies per haver col·laborat amb nosaltres.



ARIDFORM MIQUEL

àrids, reciclats i formigó

Camí St. Pere, S/N-17469 - Fortià / 872 004 205 / 629 12 6413

planta@aridformmiquel.com / formigo@aridformmiquel.com / **www.aridformmiquel.com**

FOTOGRAFIES DELS ALUMNES DE L'ESCOLA

Seguint ja la tradició instaurada, l'AMPA ens hem encarregat de contractar el fotògraf fortianenc Xavi Arnau per fer les fotos de curs i la foto conjunta dels alumnes de l'escola. Com a novetat, l'AMPA ha regalat als seus socis la foto del grup-classe, esperant que fos un regal que agradés a tothom.

D'altra banda, també es va fer un regal per als alumnes de sisè que va consistir, com l'any anterior, en una tassa personalitzada amb la foto de classe i un sopar al Restaurant La Cosa Nostra de Roses amb els companys de classe i la seva tutora, l'Anabel Vargas. Moltes gràcies Anabel!

FESTA DE FI DE CURS

L'últim dia d'escola, el passat 21 de juny, va tenir lloc la festa de fi de curs. A partir de les 4 de la tarda i fins a les 6, els nens s'ho van poder passar la mar de bé amb dos inflables que van ajudar a fer passar la calor a tothom qui en volgués gaudir. Més tard, a partir de les 6, hi va haver una gran festa de l'espuma molt divertida. Tot seguit, més de cent setanta persones ens vam reunir per fer un berenar-sopar al Centre Agrícola i Social; de menjar, no en va faltar!

La festa va concloure amb l'espectacle del jove Mag San-yes que, amb només setze anys, ens va fer estar a tots, grans i petits, ben atents de tots els seus trucs de màgia.

Finalment, també voldríem recordar que tant la junta anterior com l'actual hem donat suport i hem anat fent un seguiment de les reformes previstes a l'escola, que ja aquest estiu s'estan realitzant.

En definitiva, la junta estem contents de les activitats d'aquest any i continuarem el curs vinent. Des d'aquí us volem animar a totes les fortianenques i els fortianencs a participar en les activitats obertes a la població i en particular a les mares i pares de les nenes i els nens de l'escola a incorporar-se a la junta, col·laborar en totes

les activitats que vulguin i fer-nos arribar totes les propostes que tinguin; com més mans siguem, més coses podrem fer. Moltes gràcies!



L'ASSECADOR COMUNITARI DE L'EMPORDÀ UBICAT A FORTIÀ CELEBRA TRENTA ANYS

ENTREVISTA A PERE BALLART, GERENT

Què és un assecador?

És un conjunt de maquinària que ens permet condicionar el cereal que entra en males condicions d'humitat per poder-lo guardar dins els magatzems sense perill de deteriorament de la qualitat del gra.

Sintetitzant el seu funcionament, podríem dir que dins el cos de l'assecador tenim unes columnes on dipositem el gra. Les parets d'aquestes columnes permeten el pas d'aire. Aquest aire l'escalfem a altes temperatures i el fem travessar a aquestes columnes de gra. L'efecte de l'aire calent passant a través del gra fa que aquest aire, que entra calent i sec, surti menys calent i humit a l'exterior. Aquesta humitat que ha absorbit l'aire és la que ha perdut el gra.

Quan i per què, amb quin objectiu, va néixer l'assecador?

L'any 1989, a la nostra comarca, teníem únicament dos assecadors i tots dos eren de particulars. Va néixer la idea de fer un establiment que fos dirigit pels mateixos pagesos per evitar possibles abusos, tant en els preus dels serveis com el d'assecatment, quant a preus de venda.

I per què a Fortià?

En ajuntar un centenar de pagesos, pràcticament de tots els pobles de l'Empordà, es va buscar una ubicació que estigués centrada, en terrenys sense risc d'inundacions i, alhora, correctament comunicada. Gràcies al Joan Via (EPD), es va facilitar la seva instal·lació en la ubicació que tenim actualment.

L'ASSECADOR DE L'EMPORDÀ



Durant aquests trenta anys, els pagesos i les pageses del territori com s'han vist beneficiats?

L'assecador ha aconseguit que els preus dels serveis no hagin pràcticament pujat des de llavors, tot i els grans increments que hem patit tant pel que fa al cost de l'energia, impostos i salaris. El 1989 assecar blat de moro costava 12 €/tm i el 2019 no arribem a aquest import.

Amb els guanys obtinguts, i sense que els socis hagin desemborsat

cap altra quantitat, hem modernitzat les instal·lacions i hem fet un nou magatzem. Actualment estem enllestitint els tràmits per a un altre.

Actualment, doncs, quina és la seva capacitat d'emmagatzematge?

En l'actualitat tenim espai per a unes 10.000 tm de gra.

En l'acte d'aniversari del passat mes de juny, vàreu ser l'encarregat de la ponència **Pagesos? no, empresaris agrícoles!** Què vàreu voler transmetre?

Bàsicament dues coses:

— **ECONÒMICA:** Avui un pagès és una petita empresa, i totes les empreses que volen tirar endavant han de tenir clara la part econòmica. Quan es compra qual-sevol màquina o utensili, s'ha de saber com es pot amortitzar; és a dir, quant de temps l'hem de fer servir perquè sigui rendible la seva compra. Aquí s'han d'afegir tots els costos associats a aquest aparell



L'assecador de l'Empordà a Fortià.

(reparacions, manteniment, assegurances, etc.). També s'han de comptar les hores de feina que destinem a les diferents activitats, perquè cada pagès ha de tenir un sou mensual, independent dels rendiments de la seva activitat. És a dir, si aquest pagès es posa un sou de 2.000 euros, al final de l'any ha de saber si la seva empresa n'ha guanyat o n'ha perdut, i prendre llavors les decisions que pertocuin. És el que jo anomeno EAP (Empresari Agrícola de Pagès).

◦ **FORMACIÓ:** És evident que un pagès, en general, sap fer les coses adequadament. La prova és que cadascun d'ells han arribat fins on són ara. De tota manera, això no vol dir que es puguin fer les coses molt millor de com les estan fent actualment.

Per obtenir aquest coneixement és absolutament necessari que assisteixi a les diverses jornades que gent qualificada organitza periòdicament.

El pagès ha d'entendre que és molt més important escoltar un parell d'hores als que investiguen i busquen millors productes o solucions que no pas estar sobre el tractor. Cada dia s'aprèn alguna cosa que es pot incorporar a l'explotació.

Quants assecadors més hi ha a l'Empordà?

Si no m'he descomptat, som set assecadors, dels quals únicament dos no som privats.

Durant aquests trenta anys, ens imaginem que s'ha hagut de modernitzar tant amb infraestructures i instal·lacions com inversions, és així?

Si des del 2011 no haguéssim preparat un pla d'inversions que ha de finalitzar el 2026, ja hauríem tancat la porta, segurament. Avui l'eficiència i la qualitat del producte final són eines innegociables per poder dur a terme aquesta i totes les activitats actuals.

«El pagès ha d'entendre que és molt més important escoltar un parell d'hores als que investiguen i busquen millors productes o solucions que no pas estar sobre el tractor»

Com es configura l'assecador, amb socis i una junta directiva?

Actualment tenim cent quatre socis. Cada sis anys els socis n'escullen onze que formen el Consell d'Administració. El Consell es reuneix habitualment cada trimestre per valorar l'activitat i fer i valorar propostes. El Consell delega en la Junta Executiva el dia a dia de l'assecador. La junta està integrada per cinc dels onze membres del Consell. Es reuneix en funció de les necessitats de cada moment.

I el seu finançament és estrictament aportat pels socis?

Els socis varen fer una única aportació en el moment de la constitució. Posteriorment, cap al 1994, un 75% aproximadament d'ells varen fer un préstec a l'empresa per eixugar dues iniciatives que varen sortir malament. Aquest préstec es va convertir en accions cap a l'any 2005.

I les inversions?

Totes les inversions que hem fet i les futures surten dels beneficis de l'empresa i amb l'ajut bancari de finançament. Els socis cap aportació.

Quines són les prioritats de futur?

Pel que fa a l'assegador:

- Augmentar la capacitat d'emmagatzematge.
- Instal·lar una sitja d'espera pel gra humit i millorar els sistemes automàtics del assecador.
- Construcció d'una nova línia independent de l'actual amb un segon assecador i vuit sitges metàl·liques amb capacitat per emmagatzemar 6.000 tones, apta per a cereals ecològics si aquest sector continua guanyant pes.



D'esquerra a dreta: Enric Guanter, president de l'assegador; Elisabeth Sànchez, directora territorial del Departament d'Agricultura de Girona; Teresa Jordà, consellera d'Agricultura i Pere Ballart, gerent de l'Assecador. FOTO: SÒNIA DUÑACH

Pel que fa als pagesos:

- Insistir-los que s'han de professionalitzar per poder tirar endavant.
- Des de l'assegador impulsar reunions per tal que, juntament amb les Comunitats de Regants, el Departament d'Agricultura i l'ACA, tirin un pla per modernitzar l'actual infraestructura de reg.
- Explicar-los que la modernització del reg comportarà un estalvi d'aigua i un augment dels rendiments agrícoles, així com la possibilitat de fer dues collites l'any. Amb aquestes mesures augmentarem la renda agrària dels EAP.

Finalment, el passat 30 de juny vàreu fer un acte de celebració per aquests trenta anys de l'assegador...

Sí, i volem dir que la presència de la consellera, Teresa Jordà, juntament amb la cúpula del Departament d'Agricultura; Francesc Brugués, alcalde de Fortià i d'altres personalitats amb motiu de la celebració del 30 aniversari, el passat 6 de juny, va significar per a aquesta empresa i, sobretot, per als integrants del Consell Rector, una gran satisfacció, que ens anima a continuar treballant per consolidar el futur de l'assegador.

Carles B. Gorbs



ASSECADOR COMUNTARI DE L'EMPORDÀ S.A.

Ctra. de Vilamalla a Fortià, s/n - 17600 FORTIÀ
Pere Ballart: 639 316 615

Serveis que oferim: Assecat i emmagatzematge de blat de moro i cereals, compra i venda de blat de moro, cereals, llavors, etc.
Venda d'adobs inorgànics i orgànics.
Pròximament augmentarem els serveis i magatzems.

S'assoleix el número 20 de *La Sibil·la*

El mes de gener de 2001 va néixer la revista municipal *La Sibil·la* de Fortià. I en aquella primera revista, el seu primer editorial s'iniciava dient "Els Reis, enguany, ens porten un magnífic i útil present, *La Sibil·la*, la revista del nostre poble destinada a fer arribar a totes les cases el batec municipal i el de tot el poble. La informació és bàsica en una societat democràtica. En qualsevol dictadura, sigui de la mena que sigui, el primer que es fa és matar o controlar la informació".

Entre altres coses, aquell editorial també afirmava que "Volem que la nostra revista, que veu la llum tot just iniciat el tercer mil·lenni, ens porti periòdicament a casa nostra informacions del que es cou a l'Ajuntament, la casa de tots, les activitats que es fan durant l'any, història i costums del nostre poble, coneixements de matèries que ens poden ser útils en el batec diari de les persones i les opinions dels que formem la comunitat municipal. Tot plegat, això sí, amb el respecte que mereixem persones i entitats".

En aquell primer número, doncs, s'establia una declaració de principis de la mateixa revista: informar i comunicar com a sinònim de democràcia, explicar el batec de la gent i entitats del poble, el coneixement del mateix municipi i les seves gents. És a dir, un major coneixement i descoberta del nostre propi poble.

En l'editorial del segon número s'especificava més quins eren els objectius: "L'objectiu d'aquesta publicació és que sigui un instrument útil d'informació, expressió i divulgació de cadascuna de les entitats i de tots els particulars que configuren tot el municipi de Fortià i que vulguin explicar les seves activitats i/o expressar la seva opinió, sempre que siguin respectuoses amb les persones, entitats i institucions.

Un poble que es coneix més a si mateix, que coneix les activitats i opinions dels seus veïns, de les seves particulars històries o de la història de tot el poble, de les activitats i opinions municipals, etc., produeix, sens dubte, una major cohesió i comprensió social i cultural cap als altres. Sens dubte, la comunicació és bàsica perquè tots nosaltres ens coneguem més i, moltes vegades, comunicant-nos, enterrem falses informacions i rumors. La comunicació i, per tant, la informació, és bàsica en qualsevol societat democràtica i, consegüentment, també en pobles petits com el nostre.

*La informació
és bàsica en
qualsevol societat
democràtica*

Per aquest motiu, us esperonem a tots a col·laborar amb aquest projecte comunicatiu del nostre municipi i, per tant, fer d'aquesta més que jove *Sibil·la* una publicació de debat, opinió i informació durant molt de temps i, alhora que sigui, com ja dèiem en el primer número, una eina "portadora d'anhels, il·lusions, problemes i realitats del poble i dels seus habitants" dels quals, ineludiblement, en deixarem constància per a la història de la nostra actualitat i, per tant, del nostre espai i temps".

Aquella *Sibil·la* que va començar a una tinta, amb d'altre disseny i continguts, i amb una periodicitat semestral, ha resistit durant vint números i, de moment, divuit anys, però amb uns mateixos objectius: informar i, consegüentment, democratitzar la quotidianitat del nostre poble sentint el "batec" de les persones, entitats i institucions que el formen i l'estructuren.

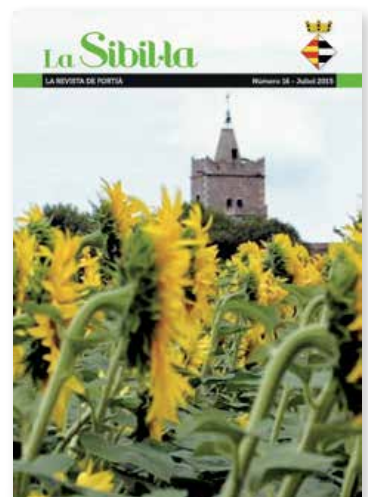
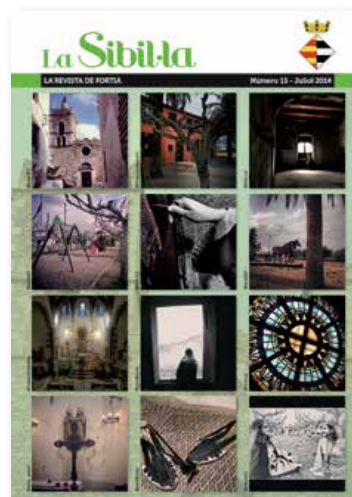
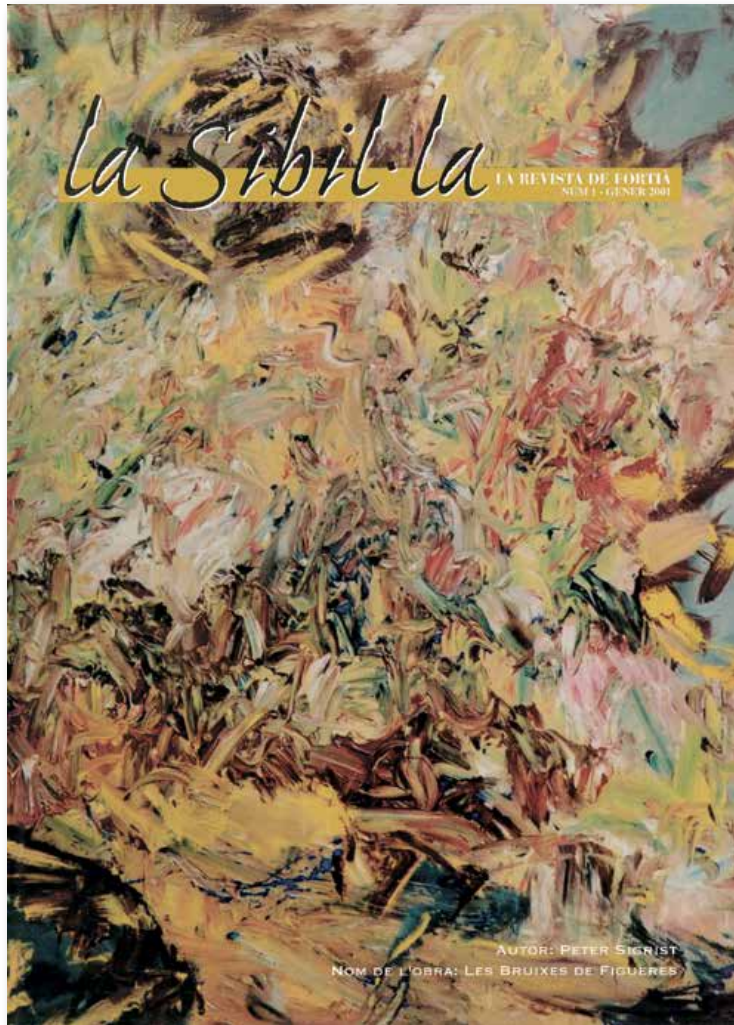
Així doncs, aquest mitjà de comunicació local o de proximitat ens descobreix i ens apropa a la realitat social, cultural i política de Fortià i, alhora, independentment de les sensibilitats polítiques i socials de cadascú, ens cohesiona amb un projecte en comú: una publicació del poble i pel poble.

Moltes gràcies a tots aquells que, al llarg d'aquests anys, han contribuït a la seva consolidació i millora. Sense la col·laboració de tots (Ajuntament, entitats, veïns i veïnes, professionals...) hauria estat del tot impossible.

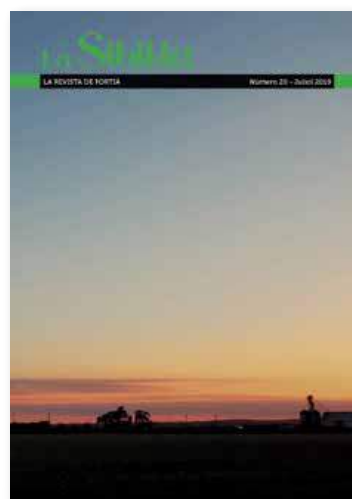
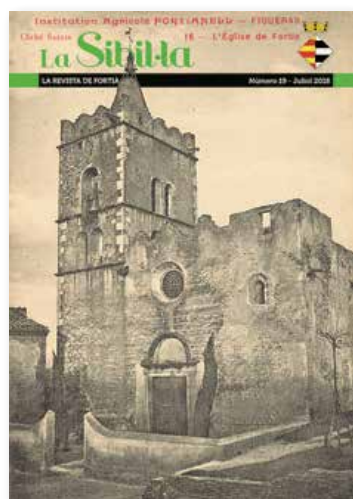
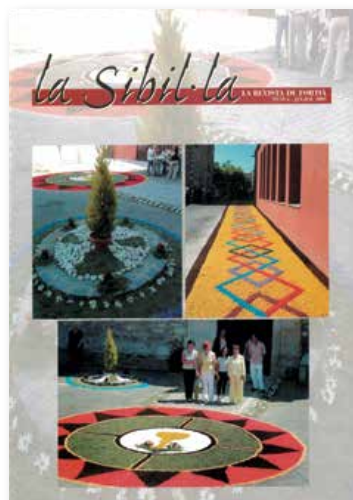
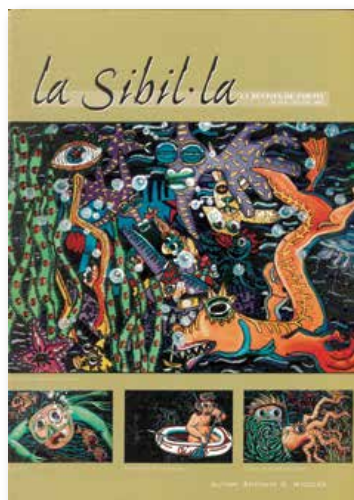
I que duri molts anys més. Com diu l'editorial del número 2, "deixarem constància per a la història de la nostra actualitat i, per tant, del nostre espai i temps".

Carles B. Gorbis

La Sibilla



de Fortià



TEMPORADA 2018-2019

No us devíeu pas pensar que us abandonaríem en la "cita" amb *La Sibil·la* d'aquesta edició, oi? És el nostre canal per informar-vos anualment de la situació del nostre club, el CE Fortià, i no hi podem faltar!

Aquesta temporada hem tingut sis equips al club: caganius, prebenjamins, benjamins, alevins, infantils i quarta catalana:

Caganius

ENTRENADOR: Sergi Serrano



Prebenjamins

ENTRENADOR: Pol Meseguer DELEGAT: Albert Brugués



Malauradament, no hem pogut fer equip de juvenils ni de cadets i per poder seguir amb l'equip de quarta catalana ha calgut fer nous fitxatges refent aproximadament mitja plantilla, però s'ha aconseguit, i amb un entrenador de casa.

De cara a un futur pròxim, esperem que gràcies a la cantera que va pujant es puguin tornar a fer un equip de cadets, que posteriorment siguin juvenils, i que puguin acabar formant part de la plantilla de quarta catalana del CE Fortià.

Benjamins

ENTRENADOR: Robert Vilanova DELEGAT: Sergi Serrano



Alevins

ENTRENADOR: Albert Piris DELEGAT: Albert Macau



Infantils

ENTRENADOR: Àngel Romans DELEGAT: Albert Masoliver





Tots els equips junts.

Pel que fa al terreny extraesportiu, cal comentar dos aspectes. D'una banda, i com ja va essent habitual els darrers anys, des del club s'ha tornat a col·laborar amb el Duatló del poble, i també amb les festes d'hivern i d'estiu (pròximament), fent-nos càrrec del servei de bar.

De l'altra, i gràcies a la col·laboració de l'Ajuntament pel que fa a realitzar reformes a les instal·lacions del camp municipal, està previst que el que fins ara ha estat el menjador passi a ser el bar. És necessari que hi hagi un recinte tancat, especialment a l'hivern, on els pares i mares que porten els seus fills als entrenaments es puguin aixoplugar del fred i no s'hagin d'estar a la intempèrie aguantant les baixes temperatures.

Per a la temporada vinent ens agradaria ampliar aquesta família que és el CE Fortià amb més socis i també animar a totes aquelles persones que vulguin formar part de la junta que ens ho facin saber -estem oberts a noves incorporacions.

Ara, un cop finalitzada la temporada 2018/2019, no-més ens queda desitjar-vos a tots un bon estiu i agrair la confiança de totes les famílies que han apostat per aquest club; l'esforç que han realitzat els nostres jugadors; la dedicació de tot l'equip tècnic; el treball

Quarta catalana

ENTRENADOR: Víctor Rosillo DELEGAT: Àngel Romans



als membres de la junta; l'ajuda al president, Josep Rosillo, perquè sense la seva figura el club no s'hagués pogut inscriure i, finalment, a l'Ajuntament de Fortià per la seva col·laboració i pel suport que sempre ens ha donat.

Ens veiem la pròxima pretemporada!

CE Fortià
Àngel Romans i Judith Vidal

LA DESAMORTITZACIÓ DEL 1836 DE MENDIZÁBAL A FORTIÀ

Per ERIKA SERNA COBA
Arxiu Comarcal de l'Alt Empordà

La desamortització va ser un llarg procés històric econòmic iniciat a l'Estat espanyol a finals del segle XVIII per Manuel Godoy. Va consistir a posar al mercat, mitjançant subhasta pública, les terres i béns no productius en poder de les anomenades "mans mortes" que no les explotaven, gairebé sempre l'església catòlica o els ordes religiosos, que els havien acumulat com a habituals beneficiàries de donacions, testaments i abintestats, a fi d'augmentar la riquesa estatal i crear una burgesia i classe mitjana de conreadors propietaris. A més, l'erari obtenia uns ingressos extraordinaris amb els quals es pretenien amortitzar els títols de deute públic. La desamortització es va convertir en la principal arma política amb què els liberals van modificar el règim de propietat de l'Antic Règim, per implantar el nou estat burgès durant la primera meitat del segle XIX. Va haver-hi diferents processos desamortitzadors, però els més coneguts serien els iniciats per Mendizábal, Espartero i Madoz.

La desamortització de Juan Álvarez Mendizábal, president del consell de ministres durant la regència de la reina Maria Cristina de Borbón, va tenir uns plantejaments molt ambiciosos, amb lots de terra de grans di-

mensions que només comportaren que fossin adjudicats a grans propietaris oligarques, de manera que les famílies més modestes quedaren fora de les subhastes, tot plegat va contribuir a l'enriquiment de grans terratinents rurals i no a una burgesia agrària. L'erari públic necessitava diners per fer front a la guerra contra els carlins. Una vegada eren taxades les propietats a desamortitzar, si calia per dimensions, es feien lots, es publicava al Butlletí Oficial de la Venta de Bienes Nacionales i al Butlletí Oficial de Província on es trobaven les finques, assenyalant dia, hora i lloc de cada una de les subhastes, que es feien amb la presència del jutge de primera instància del partit judicial, d'un comissionat de vendes i un notari i s'adjudicava al millor postor. Foren molts els homes de palla o intermediaris que hi accediren, situació que sovint dificultava saber qui es va adjudicar realment les propietats subhastades. Segons l'historiador Francisco Simón,¹ es van vendre a la província de Girona, durant la desamortització del 1836, un total de 193 finques, 54 del clergat regular i 139 del clergat secular, amb un valor de prop de cinc milions de ral de billó. El convent dels dominics de Girona i de Castelló d'Empúries eren dels més rics de les comarques gironines, com també els benedictins de Sant Esteve de Banyoles i de Sant Pere

¹ Francisco Simón Segura. *Contribución al estudio de la desamortización en España. La desamortización de Mendizábal en la provincia de Gerona*. Madrid, Ed. Castilla, 1969.



674. 597. 268

Tractaments antiplagues
Sistemes de rec
Neteja de jardins
Manteniments
Palmeres
Piscines
Podes

JARDINS EGEA

jardiner83@gmail.com



La casa del Delme.

de Rodes: tots quatre sumaven el 55% del total venut del clergat regular. A Fortià es desamortitzaren un total de 22 finques amb un valor en venda d'1.270.230 rals que suposaren el 3,06% del total venut el 1836.

La majoria de les propietats venudes eren rústiques i molt poques urbanes, que en el cas que ens ocupa, només el monestir de Sant Pere de Rodes posseïa una casa que era utilitzada per a l'administració, vigilància i cobraments de les seves propietats a Fortià, és a dir, la 'Casa de Baix' i que va adquirir el veí Ignasi Salleras. Aquest fortianenc també pogué adquirir una altra casa i corral dit 'Castell de l'Abat' de Vilasacra i una casa a la 'Placeta de Llançà', totes tres per trenta-cinc mil rals. Altres adjudicatariis de terres a

Fortià foren Francesc Miralles Ribera, que era l'home de palla d'en Francesc Moy, que segons el BOP del 27 de febrer del 1841, va poder quedar-se amb els dos lots amb els quals es dividí el 'Camp Gran' de Fortià, de deu vessanes de cabuda cadascun, taxats en 19.200 rals, que foren subhastats el 10 de desembre del 1840, i que li costaren cent mil rals i 95.310 rals. Cristòfor Casañes, en nom de Pere Pla, va posar a nom seu una finca de considerable extensió que s'apedaçà en dinou lots, dels quals cinc serien seus, amb un total de 88 vessanes, pertanyents al 'mas Monestir o Taimar', a més del 'la casa, corral y pajar²'; tam-

bé va aconseguir pujar per terres a Vilamalla i a Rabós, així com el mas Salou de Bordils –havia estat de la catedral de Girona–, i alguns lots a Sant Miquel de Fluvià que havien estat dels benedictins de Sant Pere de Galligans. Josep Gibert de Castelló d'Empúries va comprar altres lots del mas Monestir de Fortià, a més del Cortal Ricart de Castelló d'Empúries, tot amb un valor superior als 440 mil rals. També sabem de Jaume Colomer, pagès hisendat de Fortià, que va comprar dues finques.³

Francisco Simón aporta una relació de finques, amb nombre de vessanes de cada una, de les venudes a Fortià, amb cabudes molt diverses, que van des d'una vessana i mitja fins a quaranta vessanes.

² Segons F. Simón pàg. 35.

³ Regina Franquès. "La desamortització a Castelló d'Empúries (1820-1854)" a *Annals de l'IEE*, Figueres 32 (1999), pàg. 155-192.



Plaça de Catalunya, 2 - Tel. 972 53 40 77 - FORTIÀ



XATART DE FORTIÀ



SERRALLERIA METÀLICA I D'ACER INOXIDABLE
REPARACIONS DE MAQUINARIA AGRÍCOLA



Teresa Pallejà, 3
17469 FORTIÀ (Girona)

972 534 088
xatart@gmail.com

MIQUEL PLA COLLS, UNA VIDA MANLLEVADA PEL FEIXISME (FORTIÀ, 1908 – GIRONA, 1939)

Per POL MESEGUER BELL
Doctor en Història

Miquel Pla Colls va néixer a Fortià l'any 1908 a cal Marquès, la casa pairal de la família Pla. Els seus pares eren Tomàs Pla Salleras (Castelló, 1878) i Encarnació Colls Gibert (Riumors, 1880). Era el fill gran i tenia tres germans, la Dolors (Fortià, 1911), l'Encarnació (Fortià, 1914) i en Tomàs (Fortià, 1921).

Segons el seu fill Francesc Pla, va cursar estudis a l'escola dels Germans de la Salle a Fortianell, un lloc ideal per al fill d'un propietari rural com ell. Al cap i a la fi havia d'aprendre la millor manera de gestionar una finca agrícola. Era un noi avesat a les lletres, un fet que es copsa en el nombrós corpus d'articles seus publicats al llarg dels anys trenta en capçaleres gironines i barcelonines. D'altra banda, però, segons el seu germà Tomàs (Tomaset), que havia jugat a la UE Figueres, en Miquel no era gaire atlètic, a diferència d'altres nois, i comentava al seu nebot Francesc Pla Costabella que era molt intel·ligent, però "el teu pare no hi entenia res de futbol". Poca cosa més podem aportar sobre la seva vida anterior a 1931.

La seva vida pública es documenta a partir de 1931, amb la proclamació de la Segona República i el final de la Dictadura de Primo de Rivera, quan tan sols tenia 23 anys. El 15 d'abril, juntament amb uns quants joves republicans fortianencs, va formar la Junta de Defensa de la República local i ell va ser-ne proclamat president i alcalde provisional. La resta de membres de la junta eren Joan Cabrafiga, com a primer tinent d'alcalde provisional, Joaquim Oliveras, Ramon Subirà, Miquel Bolasell, Josep Gelabert i Miquel Mas. I de secretari interí, Aureli Sala Cabrafiga, un dels altres protagonistes del Fortià de la Segona República, que també exerciria el mateix càrrec al Centre Agrícola i Social. El seu pare, Tomàs Pla Salleras, seria l'alcalde el 2 de maig, basant-se amb els resultats del dia 12 d'abril. Al mateix temps, esdevindria el president provisional del Centre Agrícola i Social, fins a la formació de la junta escollida per l'assemblea de socis el setembre del mateix any amb Josep Jofra Fajol al capdavant.

A principis de maig de 1931 en Miquel Pla va ser nomenat pel nou consistori com a encarregat per tirar endavant la construcció de l'escola, projecte del tot aturat en aquells moments i que acabaria tirant endavant amb èxit. S'encarregaria d'entrevistar-se amb el Govern Civil i amb l'inspector de zona, com també d'agilitzar les subvencions i el projecte arquitectònic de l'edifici. També donaria suport al Consistori en altres tasques com la gestió de les quintes.

El seu paper a Fortià, fins i tot, era exaltat el 13 de juny en un article a l'*Empordà Federal* titulat «Des de Fortià» i signat per «El Grup». L'article criticava a Pere Puig Pallí per haver-se alineat amb el caciquisme fortianenc en abandonar el sector republicà i denunciava que ja no era representant del grup republicà d'esquerres catalanes adherit a l'Estat Català. A més, comparava Miquel Pla amb membres íntegres del grup com Esteve Cabrafiga, l'avi Cabrafiga, «símbol de fermesa republicana», i deia del jove Miquel Pla que era l'«impulsor de la nostra joventut»; tots dos eren, precisament, els representants de Fortià al Centre Republicà Socialista de l'Empordà.

En l'àmbit comarcal, l'estiu de 1931 en Miquel Pla va tenir una forta implicació amb el referèndum de l'Estatut de Núria per a l'autonomia de Catalunya. Va formar part del grup d'empordanesos que van impulsar la votació a favor de l'Estatut a la comarca, i també perquè les dones hi votessin, tot i que encara faltaven uns mesos perquè s'aprovés el dret de vot femení. El 2 d'agost la comarca votaria majoritàriament a favor de l'Estatut i Fortià no en seria una excepció: 142 vots a favor, cap en contra i

el vot favorable de les setanta-cinc dones que van votar –tan sols a tretze pobles altempordanesos les dones van anar-hi.

En la mateixa línia de promocionar l'autogovern català i el que en seria el seu partit hegemònic, Esquerra Republicana de Catalunya (ERC), en Miquel va participar el 25 d'octubre de 1931 a l'assemblea preparatòria del Primer Congrés Nacional d'Esquerra Republicana, com a membre de la Delegació de l'Alt Empordà de la Federació Republicana Socialista de l'Empordà (juntament amb Gil de Vilabertran i els figuerencs Pei, Portell i Deulofeu). A la tarda, ell, Gil i Portell van presentar la proposició per evitar que en els pobles petits continuessin exercint càrrecs els homes que havien servit a la Dictadura i que continuaven caciquejant contra la República, com també la inversió de la secularització dels cementiris. Aquestes propostes van ser unànimement acollides i aplaudides pels assistents.

Tornant a l'àmbit personal i familiar, l'hivern de 1932 va prendre una decisió que

canviaria la seva vida i la relació amb el seu pare. La tarda del 5 de març de 1932 en Miquel es va casar amb la santeda Dolors Costabella Vilà a l'Ajuntament de Sant Pere Pescador. Filla d'una família pagesa no propietària, el casament no va ser del grat del seu pare Tomàs i en Miquel va decidir marxar de casa. Les diferències socials de les dues famílies en serien el desencadenant. Pel que indiquen alguns documents, la parella va viure en un inici al carrer de la Unió, a Fortià.

A Fortià continuaria la seva participació amb el Centre Agrícola i Social, el qual l'escolliria per representar el sindicat en l'assemblea fundacional de l'Acció Social Agrària (ASA) de les Terres Gironines del 15 i 16 de maig de 1932. En aquesta assemblea, celebrada a Banyoles, seria escollit vocal de la primera junta directiva de l'entitat. Cal tenir present que l'ASA representava aleshores a 12.000 pagesos en un 60% de pobles de la demarcació.

Ràpidament començaren les lluites internes dins de l'ASA, entre el radicalisme reivindicatiu i el revisionisme legal. Bona mostra d'això és el paper que va tenir en Miquel Pla amb el primer sector. El 13 d'agost de 1932, juntament amb Juscafresa i Oliva, van repartir manifestos perquè els pagesos només donessin als propietaris dels seus camps la meitat de la collita, una mesura que anava en contra dels partits burgesos d'esquerrers, com ERC, que defensaven respectar el que establia la legislació. Aquestes actuacions van tensar les relacions d'ERC i l'ASA, les quals

cada cop van anar a pitjor. En aquest sentit, el mes de setembre en Miquel va ser multat pel Govern Civil amb 150 pessetes per formar part d'un acte sense permís a Sant Climent Sescebes, on hi va fer d'orador. Tot feia indicar que l'ASA no tindria gaire recorregut. I així va ser. Les eleccions al parlament de Catalunya de 1932 serien el fracàs definitiu de la formació, que va concórrer amb una candidatura conjunta amb sectors federals amb el nom d'Esquerra Federal Agrària Obrera.

Enmig de la campanya electoral, el setmanari conservador *La Veu de l'Empordà* va fer mofa del míting del 18 de novembre

celebrat al Saló Catalunya de Figueres, en el qual van intervenir Miquel Pla, Simó Llauneta i un altre membre de l'Esquerra Federal Agrària. A en Miquel, el «fill d'en Tomaset de Fortià», l'escarnien pels seus orígens socials i familiars: «En Pla, a pesar d'ésser propietari, es veu que el poc treballar li és salut; per això es presenta per candidat per passar-se-la bé». Era un dels deu candidats a la circumscripció pel seu partit. Cada persona amb dret a vot podia votar a onze candidats. Segons manifestaven, votar-los era votar per la defensa dels interessos dels pagesos i que aquests tinguessin representació al Parlament de Catalunya per exigir al govern de Catalunya l'aplicació de la Reforma Agrària i la promulgació de la Llei d'arrendaments i de parceria.

A les eleccions del 20 de novembre de 1932 en Miquel va obtenir el 35,7% de vots a Fortià –on va ser el més votat–, un el 23,5% a Sant Pere, i uns números més dis-



El jove Miquel Pla. Arxiu Família Pla.

crets a la resta de poblacions. Els resultats de la coalició foren dolents, essent la cinquena força del partit judicial de Figueres. El rotund fracàs d'aquesta aventura electoral significà el final de la Federació. Una part dels seus efectius s'incorporaren a la Unió de Rabassaires i una altra participaren, el setembre de 1933, en la constitució de la Federació Agrària Social Obrera, vinculada a la Unió Socialista de Catalunya (USC).

El 30 de gener de 1933 l'assemblea del Centre Agrícola i Social va aprovar que anés a l'Assemblea Agrària de Girona a representar la pagesia fortianenca i el 4 de febrer de 1933 va ser escollit membre de la Junta Provincial Agrària de Girona, juntament amb Antoni Casadellà, d'Olot, i Josep Quer, de Salt, per representar als pagesos sense terra. Aquell any, també, va ser membre de la comissió dels estatuts de la Mútua Social afiliada al Centre Agrícola i Social, juntament amb Joan Gelabert, Joan Cabrafiga, Joaquim Gifreu, Josep Jofra i Aureli Sala. Tots ells estaven molt implicats en el canvi social necessari per millorar la situació de la pagesia a Fortià davant els grans propietaris de la població. L'octubre d'aquell any els membres del sindicat proposaven un diàleg amb els propietaris que tinguessin terra mal repartida o erma i no descartaven cap acte per aconseguir els seus objectius, «sigui violent o sigui com sigui».

A finals de 1933 en Miquel era secretari accidental de Fortià i el 3 de febrer de 1934 el Ple aprovava donar-li festa perquè havia d'anar a les oposicions per accedir a places de secretari de segona categoria. El 7 d'abril en Miquel fou ratificat com a secretari interí i aprovaren declarar la plaça vacant per la jubilació definitiva de Camps i així poder-la oferir. En Miquel seguiria com a secretari provisional, un càrrec que tindria fins als Fets d'Octubre d'aquell mateix any, quan va ser detingut –juntament amb els membres del govern municipal– i posat en llibertat provisional el mes de desembre. Després d'això, com a càstig, perdia la secretaria interina de Fortià i la de Santa Llogaia, el mateix que els havia passat als càrrecs electes de l'Ajuntament amb Joan Cabrafiga al capdavant. Tots ells serien substituïts per una gestora de caràcter conservador nomenada per la superioritat.

Durant el Bienni Negre, el 1935 la gestora presidida per Josep Planella Colomer va buscar les pessigolles a en Miquel Pla per la recaptació dels arbitris del gener a octubre de 1934, abans que fos empresonat i cessat. Denunciaven que el càrrec de recaptador era incompatible amb el de

secretari, però Pla negava haver-ho estat, ja que aquesta feina la realitzava el santperenc Miquel Serrat. Tot i això, l'alcalde cessat Joan Cabrafiga i el mateix Serrat afirmaren que ho feia i que en Serrat i l'agutzil Amiel havien entregat rebuts signats per en Pla com a recaptador. Al final tot acabaria en no res, tot i l'error, els arbitris s'havien cobrat.

A banda del seu paper polític i la seva carrera a l'administració local, també va formar part de lògia maçònica la Luz de Figueres, a la qual accedí el 4 de febrer de 1934 a través del seu oncle Enric Pla Salleras. Nascut a Pals el 1886, era conegut com l'*americano* per la seva etapa a Amèrica, segurament enrolat a l'exèrcit. Si més no, el 1910, quan arribà a Fortià era soldat, tot i que després seria flequer a Fortià, Vila-sacra i Vilanova de la Muga. La lògia va tenir entre trenta-u i trenta-sis membres en el període 1932-1936. Les noves inquietuds no van provocar que deixés de participar al Centre Agrícola i Social, atès que les actes de 1935 encara recullen propostes seves.

La victòria del Front Popular a les eleccions espanyoles el febrer de 1936 va fer que els governs cessats i els càrrecs públics apartats l'octubre de 1934 tornessin a exercir. Així, el 21 de febrer, l'alcalde Cabrafiga i els regidors van tornar al govern, en Miquel Pla tornava a ser el secretari municipal de Fortià i les actes van tornar a ser redactades en català, després del parèntesi del bienni en què van ser redactades en castellà.

Paral·lelament, el seu sogre, Joan Costabella Torres, alcalde de Sant Pere Pescador, el va habilitar com a secretari interí de Sant Pere Pescador el 26 de febrer, quan va tornar a ocupar l'Alcaldia després del Bienni Negre. El nomenament coincidia amb el canvi de residència mesos abans de la família a Sant Pere. En Miquel, la Dolors (1909) i els



seus dos fills, Encarnació (1933) i Francesc (1935), vivien a casa dels sogres –Joan Costabella Torres (1883) i Maria Vilà Vilà (1892)–, situada al número 4 del carrer d'Eugeni Duch Salvat.

Pocs mesos després, el 18 de juliol de 1936 hi hauria el cop d'estat feixista, fracassat a Catalunya, i que desencadenà la cruenta Guerra Civil. Un cop passats els primers mesos del conflicte, en què els comitès van agafar el poder als municipis, el 2 de novembre el nou Consistori de Fortià va acordar destituir en Miquel per la seva "mala actuació". Potser per no estar d'acord amb el comitè, que entre d'altres coses, havia destituït i menyspreat l'alcalde Joan Cabrafiga Solà, que s'havia oposat a les decisions preses des del mes de juliol. El nou secretari seria Joaquim Ferrer Callol. En Pla acceptà la decisió i donà la documentació que tenia al nou secretari.

A Sant Pere la història seria diferent i tingué molt de protagonisme en el govern local fins als Fets de Maig de 1937. A banda de ser-ne el secretari municipal, va representar els pagesos santperencs o d'Empori –denominació del poble des de 1936 fins a 1939– en dos Plens Regionals de Camperols i Sindicats i Col·lectivitats Camperoles de la CNT. En el primer, el setembre de 1936, hi havia el desig d'estructurar l'economia dins dels nous canals oberts pel procés revolucionari. És en aquest moment que es fa palès el seu pas cap a l'anarcosindicalisme, afiliant-se a la CNT el 1936. El 21 d'octubre de 1936 també publicà mitja columna a la *Solidaridad Obrera*, òrgan de premsa de la CNT, convençut que la pagesia demostraria la seva capacitat al món. En el segon Ple Regional, el maig de 1937, on juntament amb Miquel Saló representava els tres-cents afiliats de la CNT a Sant Pere Pescador, va presentar un informe sobre la col·lectivitat d'Empori.

A banda de les col·lectivitzacions, una de les propostes més revolucionàries va ser l'elaboració d'una carta municipal que pretenia municipalitzar la propietat i eliminar l'explotació en el treball. Els redactors, entre ells en Miquel Pla, volien aconseguir una nova societat, natural, espontània i lliure. Més enllà dels èxits i els errors, el 10 de juliol de 1937 en Miquel transcriu la seva última acta del Ple a Sant Pere Pescador per fer constar que s'havia constituït un nou Ple sense haver cessat l'anterior i sense la presència de la secretaria municipal. La derrota de la CNT i el POUM en els Fets de Maig davant les forces d'ordre públic de la Generalitat, el PSUC i la UGT van provocar la sortida dels cenetistes i trotskistes de les institucions

republicanes. Per això, en Miquel, afiliat a la CNT, va emprendre un nou camí.

A partir d'aquí començaria una nova aventura lluny de casa, al Vendrell, on en Miquel exercí de secretari des del mes d'agost. A la capital penedesenca la família viuria en una casa propietat del municipi. Vendrellencs de l'època amb càrrecs a l'Ajuntament van testimoniar la seva bona tasca administrativa al capdavant de la institució. Allà s'afiliaria a principis de 1938 al Partit Sindicalista, de caràcter anarquista, amb certa presència a la zona. La situació empitjoraria quan la Dolors, la seva dona, va emmalaltir. La decisió més coherent en aquell moment va ser tornar a Sant Pere amb els fills perquè la mare la pogués cuidar. Així, en Miquel es quedaria sol fins al final de la guerra. El 24 gener de 1939 va ser detingut al Vendrell per les noves autoritats franquistes, però el servei local d'informació de la *FET* y de las *JONS* va declarar a favor seu per la bona tasca que havia fet i l'alliberaren.

Les autoritats vendrellenques el van animar a marxar i va aconseguir un salconduit per arribar a l'Empordà. Del Vendrell va anar a Barcelona per agafar un tren cap a Figueres per anar a veure la dona i els fills abans de passar la frontera. En el moment de fer el transbord a l'Estació de França, un falangista santperenc el va reconèixer i les forces d'ordre franquistes el van agafar. No va poder pujar ni al tren i se'l van endur. Cap més familiar el va poder veure. Va ser condemnat a mort el 13 de maig de 1939 després d'un Consell de Guerra Sumaríssim. Poc després la seva dona moria de la malaltia que l'havia portat del Vendrell a Sant Pere.

En Miquel Pla va ser executat amb trenta-un anys al Cementiri Vell de Girona a la matinada del 12 d'agost de 1939, amb trenta-tres homes més per part d'un escamot del Terç del Requetè d'Àlaba. El pare, en Tomàs Pla Salles, va anar a Burgos per intentar salvar el seu fill, però el van tenir retingut i no hi va poder fer res. Amb la mort dels pares, la seva filla Encarnació es quedaria a viure amb l'avi Tomàs Pla, a Fortià, i el fill petit, en Francesc, amb l'àvia Maria Vilà a Sant Pere Pescador.

Aquestes ratlles que recorren la història trista d'un home vital, alegre i inquiet, volen ser un petit homenatge a la seva figura en el vuitanta aniversari del seu assassinat per les autoritats espanyoles franquistes i també recuperar la memòria de les seves lluites, que és ja l'única justícia que com a societat podem oferir-li.

NOVETATS I CONTINUÏTAT

Durant aquest curs 2018/2019, a la nostra parròquia de Sant Julià i Santa Basilissa, hi ha hagut novetats.

Tenim nou rector, Mn. Manel Masvidal, que va prendre possessió, després del seu nomenament episcopal, el passat mes de setembre.

També és rector d'altres parròquies del nostre entorn. Les activitats principals de la parròquia segueixen essent les celebracions de l'Eucaristia –els primers dissabtes de cada mes– presidides pel pare Paül Mn. Bonaventura i les de les festes dels nostres patrons: sant Julià i santa Basilissa i sant Cels, com també la festa de la Vellesa, presidides pel nostre rector Mn. Manel. Les celebracions de la resta dels diumenges són celebracions dominicals en absència de prevere. Les festes més concorregudes són les de Nadal, Rams, Pasqua, Vellesa i els sants patrons.

Cal dir que el pare Bonaventura estarà amb nosaltres només fins a finals d'agost, perquè tanca portes la comunitat de Figueres. Això vol dir que els horaris podrien variar. En el suplement del Full Parroquial informarem de com quedarà la nova situació.

També fem saber que als pares paüls se'ls farà un doble comiat. D'una banda, el dissabte 21 de setembre a l'Asil Vilallonga, a les 7 de la tarda, tindrà lloc una missa presidida pel Sr. Bisbe Francesc. I d'altra banda, un diumenge a la tarda –encara per determinar– farem un comiat més 'popular' a El Far, per agrair la seva tasca entre nosaltres. Us hi esperem! Anirem informant.

Continuant amb la nostra parròquia, enguany han participat en la formació per a la Primera Comunió, en Jordi i l'Àlicia, i ha celebrat la seva Primera Comunió l'Adrià, el 23 de juny, coincidint amb la Festa del diumenge de Corpus.

Diada de Corpus

Aquest any en motiu de la celebració del quinze aniversari de l'activitat de catifes que es vénen fent per la diada de Corpus des de l'any 2005, l'ornamentació tant del voltant com de dins la mateixa l'església, s'ha completat amb art floral i manualitats relacionades amb motius de la diada. Cal destacar també la col·laboració de l'Escola



Primera Comunió de l'Adrià.

Teresa Pallejà amb l'exposició de dibuixos dels alumnes que es van exposar a la mateixa plaça de l'Església. Dels nens i nenes del poble també, com en els darrers anys, eren les catifes que lluien al voltant de les principals de la plaça en els que es representaven els actuals vitralls de la mateixa església encomanats aquests, en el seu moment, pel mossèn Josep Pujol (EPD). Donant la benvinguda hi trobàvem la catifa commemorativa amb l'any i nom de Fortià feta a la vora de la Llar de Jubilats.





La Comunitat de la parròquia de Fortià agraeix a aquests voluntaris, encapçalats per la Sílvia, la Mariví i la Dolors, el seu servei per tal de fer més bonica la festa i es demana la participació a tothom qui vulgui col·laborar els propers anys. Gràcies a tota la gent que ho ha fet possible.

Fa uns mesos van visitar la nostra parròquia dos professors d'història, de Puertollano (Ciudad Real), que feien un estudi dels comunidors, que són espais de l'església oberts als quatre vents des d'on els sacerdots "comunien" –conjuraven– les tempestes i sobretot les pedregades amb lectures dels evangelis, oracions rituals i aspersió d'aigua beneïda, per demanar la protecció divina sobre les collites. A la nostra església trobem un comunidor a la banda dreta del campanar. Aquests professors també visitaren el comunidor de Riumors, el d'Ordis i d'altres pobles de la nostra comarca.

La nostra comunitat ha estat atenta a les necessitats dels altres, col·laborant en les campanyes diocesanes del Domund, Càritas, Germanor, Mans Unides i Seminari, fent present ara i aquí allò que deia Jesús: «...allò que feu als més petits, m'ho feu a mi».



El nostre més bon desig per a tot el poble en el dia del seu sant patró, sant Cels: Que sant Cels i l'Esperit de Déu Pare protegeixi tot el poble i el faci més solidari i més pròsper. Que així sigui. Bona Festa a tothom!!

Mn. Manel i Jordi Coll

ACOLLIMENT

Atenint-nos a les necessitats socials de l'entorn, donada la creixent arribada massiva de joves migrants no acompanyats al nostre país, la Direcció General d'Atenció a la Infància i l'Adolescència (DGAIA) de la Generalitat, s'ha vist amb la necessitat de crear Serveis de Primera Acollida i Atenció Integral (d'ara endavant SPAAI) per cobrir les necessitats bàsiques d'aquests joves nousvinguts.

El SPAAI La Muga neix l'agost del 2018. És un recurs ubicat al terme municipal de Fortià, a la comarca de l'Alt Empordà (Girona), i el gestiona Suara Cooperativa. És un servei que proporciona una primera acollida a joves menors d'edat nousvinguts sense referents familiars a Catalunya. En aquest centre se li ofereix al jove que hi viu una assistència integral; se'ls proporciona, a tots, allotjament, àpats diaris, ajuda per tramitar tota la documentació necessària perquè puguin viure al país d'acollida de forma legal, se'ls ofereix formació a recursos externs, se'ls ensenya la nova llengua, la nova cultura i, entre altres coses, se'ls facilita espais i temps per poder conèixer el seu nou entorn, mentre viuen la seva adolescència.



En funció de les seves necessitats des del SPAAI La Muga es fa una proposta perquè aquest jove pugui dur a terme els seus objectius mitjançant un acompanyament òptim al recurs més convenient per a ell.

Per mitjà d'un treball educatiu enfocat a potenciar l'autonomia del jove, es treballa individualment amb cada un d'ells per tal de construir el seu projecte de futur,

tenint en compte els diferents àmbits de la vida del jove. Els adolescents que atenem han arribat a Catalunya per buscar un futur millor del que estaven vivint al seu país. La majoria són joves que tenen ganes de treballar, de formar-se i han vingut aquí de diferents formes i per diferents motius, entre ells, per ajudar econòmicament a la seva família, perquè fugen de guerres i/o conflictes polítics, perquè al seu país veuen poques opcions de futur per a ells... són joves, en definitiva, que vénen plens d'il·lusió i ganes perquè les coses els hi surtin bé en aquesta nova vida que tant han somiat.

Aquest somni, en moltes ocasions, no és com havien imaginat i, el fet d'estar sense la família al territori fa que molts d'ells presentin una inestabilitat emocional, ja que poden passar de l'eufòria, com qualsevol adolescent a la seva edat, a la tristesa, en molt pocs moments. La di-





Els adolescents
que atenem han
arribat a Catalunya
per buscar
un futur millor

Els valors que ens acompanyen com a equip són: comunicació, respecte, empatia, optimisme, força, multiculturalitat, integració, superació, sensibilitat i cohesió.

El servei de Fortià és un projecte jove, amb un equip de professionals amb força i il·lusió davant del repte de continuar acompanyant de manera òptima a aquests ado-

ferència és que ells, malgrat l'acompanyament colze a colze per part de l'equip educatiu, sovint, se senten sols. Troben a faltar el seu entorn familiar i els seus amics.

Tenint en compte el perfil, el procés migratori del jove i les necessitats d'aquests al SPAAI La Muga, les pautes d'intervenció estan emmarcades sobre la base d'aquesta línia educativa:

- Treballar amb els joves la seva autonomia com a eix transversal a la quotidianitat mitjançant un acompanyament educatiu global. En la majoria dels casos l'objectiu serà aconseguir un desenvolupament autònom en tots els àmbits per tal que quan surtin del servei ho facin el més ben preparats possible.
- Fer un pla de treball educatiu individualitzat, segons les necessitats de cada jove.
- Seguir treballant amb la xarxa externa al centre i continuar amb la mirada multidisciplinària vers tots els agents implicats en el projecte educatiu de cada adolescent.
- Treballar perquè segueixin adquirint les habilitats necessàries per a la vida quotidiana.
- Oferir l'espai i el temps als joves per tal que coneguin el nou entorn, s'integrin a aquesta nova societat i sentin que formen part d'aquest indret.



La responsable de la gestió d'aquest recurs és Suara (www.suara.coop), una cooperativa d'iniciativa social i sense ànim de lucre amb més de trenta-cinc anys d'experiència acumulada en el sector de l'atenció a les persones. Desenvolupa la seva activitat en els àmbits de serveis socials, atenció a la dependència, infància i famílies, benestar i salut, gent gran, educació i formació, ocupació i treball, entre d'altres. Suara és una cooperativa innovadora, propera, participativa i socialment responsable. És membre de Clade Grup Empresarial d'Economia Social.

Marta Riera Arché
Directora SPAAI La Muga de Fortià

LA MARATÓ DE TV3

El 16 de desembre passat Fortià es va tornar a bolcar amb la Marató de TV3. Al matí un grup de veïns va fer una caminada solidària pels camins del terme per fer una mica d'esport i aportar la voluntat al projecte. Al migdia, la plaça va acollir de nou el vermut solidari amb el suport de la Botiga de Fortià i la presència d'un bon nombre de veïns i veïnes fent gana abans d'anar al Centre Agrícola i Social a menjar l'arròs que les voluntàries estaven preparant. Un cop acabat el dinar i la sobretaula, el Taller de Teatre de Figueres va representar la comèdia *M'esperaràs*. La recaptació al final del dia va ser de 1.068,57 euros, íntegres per a les malalties minoritàries.



RECOLLIDA DE TAPS

A finals de 2018 l'Ajuntament es va adherir a la campanya de recollida de taps de plàstic de la companyia Carglass, SL a benefici de l'Associació Catalana de Fibrosi Quística. Entre els mesos d'octubre i febrer els veïns varen aportar 170 kg de taps (dotze bosses industrials) que ajudaran als malalts afectats per la fibrosi quística. Podeu continuar aportant taps a l'Ajuntament i al Casal d'avis perquè la campanya continua.



DONACIÓ DE SANG

Moltesgràcies Donant

El 20 de març un equip mòbil del Banc de Sang va venir al Centre Agrícola i Fortià per aquells que volguessin donar sang i plasma. Si bé la sang es pot donar lliurement, sense cita prèvia, per al plasma cal concertar hora amb els responsables perquè hi ha un nombre de màquines limitat i el temps d'extracció és superior. Al llarg de la tarda es van fer vint-i-set donacions de sang, vuit de plasma i nou oferiments de gent que aquell dia no van poder donar sang per motius de salut diversos. Us animem perquè aquest 24 de juliol, a la tarda, vingueu al *Centru*, a fer un petit gest que pot ajudar a tanta gent.

PAÍS PETIT

A L'EMPORDÀ TOTS ELS CAMINS
PORTEN A FORTIÀ (Juanjo Alfonso)

Sóc fill de la vila termal de Caldes de Montbui (Vallès Oriental) i resident a Fortià des del 2013, abans havia viscut en altres indrets de l'Empordà. Vaig venir a viure a l'Empordà atret per la seva vitalitat, la seva influència inspiradora, tot i res. La meua vida no és rellevant, només voldria compartir moments incombustibles amb la resta de mortals. No es tracta de mirar-se el melic, més aviat és un exercici de contemplació, això que voldria transmetre.

Podem sentir la mateixa cançó mil vegades, interpretar-la de moltes maneres, però fins que no ens trobem al lloc i al moment precís no ens adonem del seu missatge revelador. Un dels trets més captivadors de Fortià és la sessió diària de campanades que sentim a les 12 del migdia i a les 8 del vespre (curiosament a Riumors també sonen a la mateixa hora). Sempre que el temps m'ho permet, camino pels voltants de Fortià en companyia de l'Anne, sense pressa, sense pausa anem a Riumors o Vila-sacra i tornem a Fortià. És llavors quan em ve al cap la cançó "País Petit" del gran mestre Lluís Llach (1980-Verges 50).



Vista de Fortià des de la cantonada del Carrer Marinada.

*El meu país és tan petit
que quan el sol se'n va a dormir
mai no està segur d'haver-lo vist.
Diuen les velles sàvies
que és per això que torna.
Potser sí que exageren,
Tan se val! És així com m'agrada a mi
I no en sabria dir res més.
Canto i sempre em sabré
Malalt d'amor pel meu país.*

*El meu país és tan petit
que des de dalt d'un campanar
sempre es pot veure el campanar veí.
Diuen que els poblets tenen por,
tenen por de sentir-se sols,
tenen por de ser massa grans,
tan se val! És així com m'agrada a mi
i no sabria dir res més.
Canto i sempre em sabré
malalt d'amor pel meu país.*

*El meu país és tan petit
que sempre cap dintre del cor
si és que la vida et porta lluny d'aquí
I ens fem contrabandistes,
mentre no descobreixin
detectors de secrets del cor.
I és així, és així com m'agrada a mi
i no sabria dir res més.
Canto i sempre em sabré
malalt d'amor pel meu país.*

*El meu país és tan petit
que quan el sol se'n va a dormir
mai no està prou segur d'haver-lo vist.*

NO VULL PARAR

No vull parar de remoure la terra
amb les mans.

D'escoltar la remor del vent.
De somriure a les flors

i a les paraules ben enteses.
No vull parar. No vull parar d'escriure
cada dia dos paraules de poema.

No vull parar de repetir les frases
fetes pels poetes que no hi són
i no perdre's en un anònim
sense adreça.

No vull parar! No vull parar!
No vull parar de no fer res.

No vull parar de regar els colors
del meu balcó.

De somiar a poc a poc
i despertar-se al trenc d'alba.

No vull parar d'acariciar la
rosada de la nit.

D'olorar el jazmí d'un jardí
exaltat de perfums.

The Thick Rainbows

No vull parar. No vull parar
d'escriure cada dia dos paraules
de poema.

No vull parar! No vull parar!

No vull parar de no fer res.
No vull parar. No vull parar
d'escriure cada dia dos paraules
de poema.

No vull parar. No vull parar
d'escriure cada dia.

Agustí Herrero

Art reciclat d'Isabel Maza

La Isabel Maza, ara fa uns tres anys, després de la jubilació, va anar aprenent, per Internet, l'art de fer formes, volums, textures... a partir d'elements reciclats com ara el paper de diari, les llaunes de refrescos, ampolles de plàstic o, simplement, oueres de cartró.

Sense tenir una formació artística, tot i que es reconeix com una persona "manetes", la Isabel crea la seva composició expressiva a partir, com ella mateixa diu "d'una idea i treball sobre aquesta idea". Els models poden ser diversos: una flor, una cistella, un element en alguna fotografia... Elabora un element expressiu amb l'ajut d'unes tisores, cola, algun pal de "pinxo" i les seves pròpies mans. Després es pinta o les envernissa, sempre que així ho consideri, ja que a vegades deixa al descobert, sense tractar, les mateixes llaunes (a l'inrevés), els diaris, etc.

Tot aquest material creatiu, la Isabel el dona, principalment, a una associació protectora d'animals, per

ajudar a captar fons per a l'entitat. Tota una molt bona obra social.

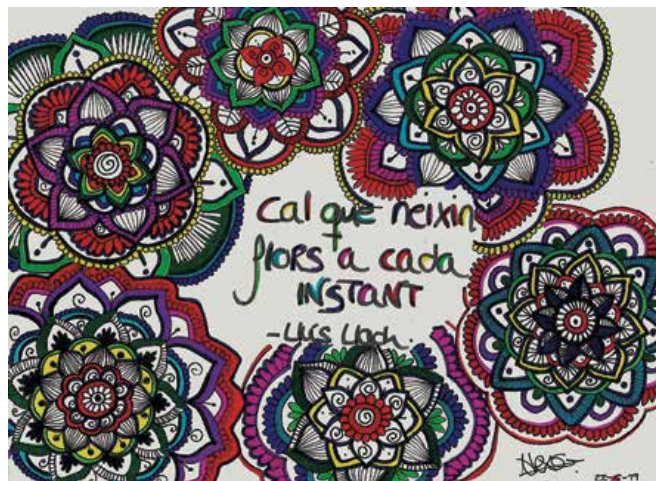


La seva dedicació, afició i altruisme ha fet que no hagi venut mai cap peça ni que hagi exposat mai. Aspecte aquest, que estaria bé, perquè ajudaria a altres persones a introduir-les a aquest art expressiu i respectuós amb el medi ambient.

Carles B. Gorbs



DIBUIX



Alexandra Herrero.



*A vegades hi ha veus que et diuen
com has de ser per agradar-li a persones
que potser no et convenen.*

Alba Wintle Hinojosa.



POESIA

El maridet

Tan petitet maridet m'heu dat
no sé què me'n passa
no pot pujar al llit
que no hi hagi un escambell i una caixa
i encara no hi abasta.

Me l'emporto vora el foc
i el gat me l'esgarrapa,
me l'emporto dalt el corral
i el gall me'l pessigava.

Me l'emporto vora el riu
a rentar la bugada
el riu baixava un poc gros
i l'aigua se me l'emportava.

Jo el buscava riu amunt
i riu avall anava.
Ja me'l veig al cim d'un roc
que les dents li xerricaven.
Jo li foto cop de roc
i el torno a tirar a l'aigua.

Me'n vaig a avisar l'escolà
que toqui les campanes
i l'escolà era un poc boig
i el flabiol tocava.

Jo em volia vestir de dol
i em vaig vestir de gala
i em volia posar a plorar
però el riure se m'escapava.

Mercè Costa

Fortià en imatges



María Ángeles Barranco. Incendis del 2012.



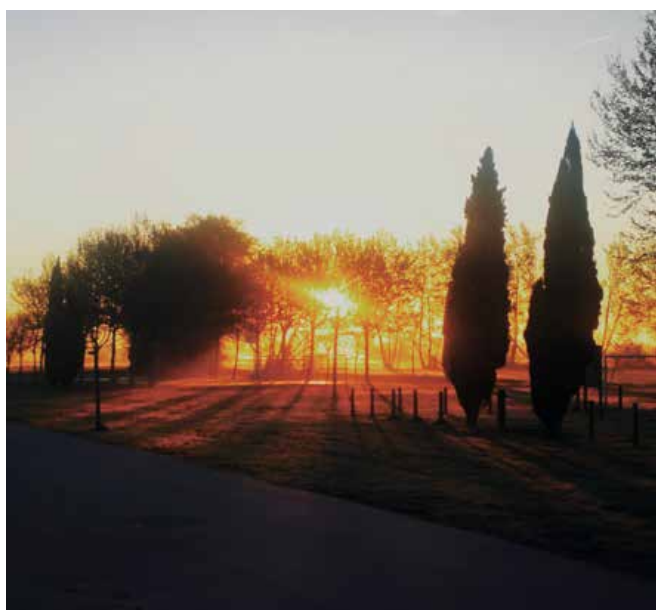
Rebecca Weinbeck.



Rebecca Weinbeck.



Lidia Prat.



Lidia Prat.



Lidia Prat.

EL CANVI CLIMÀTIC

Segons el darrer estudi d'opinió sobre percepció i hàbits ambientals, elaborat per la Generalitat de Catalunya l'any 2018, les principals preocupacions dels catalans continuen sent la contaminació i els residus; però també les conseqüències del canvi climàtic i l'efecte d'hivernacle.

El clima mundial ha evolucionat sempre de manera natural, però un nou tipus de canvi climàtic provocat per l'activitat humana posa en perill la composició, la capacitat de recuperació i la productivitat dels ecosistemes naturals i el desenvolupament econòmic i social, la salut i benestar de la humanitat. Per tant, el canvi climàtic ha esdevingut un dels majors reptes per a la humanitat.

El territori català està fortament exposat a diverses conseqüències del canvi climàtic. Segons l'Informe sobre el Canvi Climàtic a Catalunya, algun dels impactes serà la menor quantitat de precipitació mitjana anual, amb més sequeres, un increment global de les temperatures i la recurrència més gran de fenòmens extrems, com aiguats i onades de calor (amb tots els efectes indirectes associats, com ara un increment en els episodis de focs forestals). Això afectarà tant a la població com a les activitats econòmiques que es porten a terme, ja sigui a la ramaderia, l'agricultura o el turisme.

Donat que els impactes ambientals, socials i econòmics previsibles són ja una evidència, cal una planificació de les

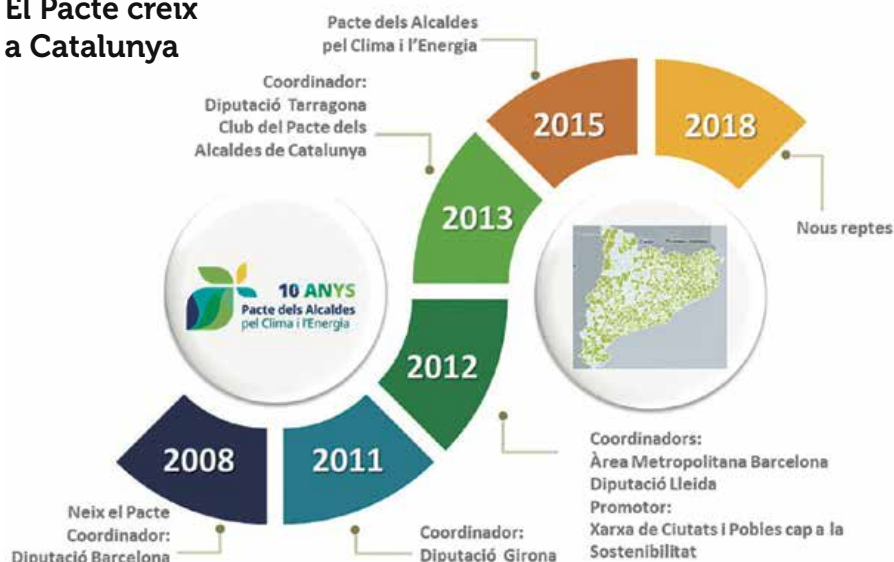
accions a emprendre per millorar la capacitat de reacció i preveure les conseqüències envers les noves condicions climàtiques.

- Les actuacions contra el canvi climàtic combinen dues línies estratègiques: la mitigació i l'adaptació.
- L'adaptació és la capacitat d'ajust dels sistemes naturals o humans al canvi climàtic i als seus impactes per moderar-ne els danys o aprofitar-ne les oportunitats. L'objectiu principal és reduir la vulnerabilitat de la població, dels sectors socioeconòmics i dels ecosistemes terrestres i marins davant els impactes adversos del canvi climàtic, i també crear i reforçar les capacitats de resposta a aquests impactes.

La mitigació és tota intervenció antropogènica que té per objectiu reduir les emissions de gasos amb efecte d'hivernacle.

L'any 2012 Fortià es va adherir al Pacte d'Alcaldes, un compromís voluntari de les autoritats locals d'arreu d'Europa per reduir en un 20% les emissions de CO₂ abans del 2020.

El Pacte creix a Catalunya



Per tal de prendre mesures d'adaptació, amb la finalitat d'avançar cap a la resiliència del territori, l'any 2015 es va posar en marxa el nou Pacte d'Alcaldes pel Clima i l'Energia (conegut com a Mayors Adapt), el principal moviment europeu en què participen les autoritats locals i regionals que han assumit el compromís voluntari de millorar l'eficiència energètica i utilitzar fonts d'energia renovable en els seus territoris.

Des del Consell Comarcal de l'Alt Empordà, per mitjà de l'Agència Comarcal de l'Energia i Clima, s'ha iniciat el camí de l'adaptació amb la redacció i aprovació del Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic comarcal. Aquest document té per objectiu identificar els principals impactes i riscos derivats dels efectes del canvi climàtic i establir l'estratègia i les accions per adaptar-s'hi, minimitzant els impactes indesitjats, afrontant amb garanties els efectes estimats d'aquest canvi i estalviar al màxim econòmicament i social.

Els ajuntaments es poden adherir al Pla comarcal per tal d'assumir els objectius previstos i executar les accions proposades, incloent-les en la seva planificació municipal. Des del gener de 2019 l'Ajuntament de Fortià ja forma part del Pla d'Adaptació al Canvi Climàtic de l'Alt Empordà.

L'Economia circular

El model de producció i consum actual està associat a una sèrie d'impactes ambientals, entre els quals destaca que el consum de producte (inclosa la producció, transport i distribució) representa prop del 50% de les emissions que contribueixen al canvi climàtic.

L'economia circular sorgeix per donar resposta a la necessitat de transformar el model econòmic lineal que ha prevalgut a la indústria i el consum fins a l'actualitat. El nostre planeta disposa de recursos limitats i ja no admet la continuïtat de l'actual ritme de consum de productes d'un sol ús.



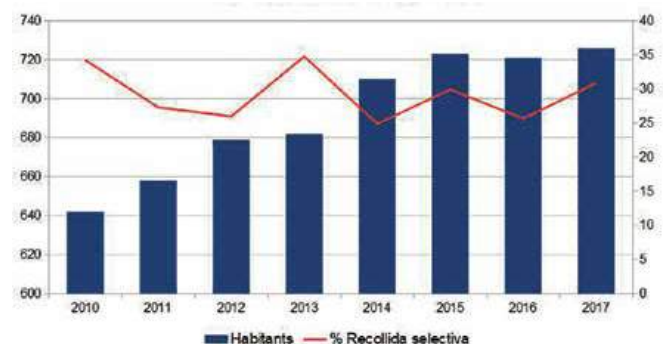
La transició cap a una economia circular implica un canvi sistemàtic que representa un repte per a la societat.

Actualment hi ha projectes i estratègies locals, regionals, estatals i globals per potenciar l'economia circular, però les ràtios "circulars" són encara molt baixes. Per exemple, si ens fixem en dades sobre el reciclatge dels residus que es generen en grans quantitats (és a dir, residus de llars, comercials, industrials, de construcció, etc.), en l'àmbit europeu se'n reciclen el 55%.

D'altra banda, un dels principals objectius de la Unió Europea és augmentar les cotes de reciclatge dels residus municipals fins al 50% l'any 2020. Però des de l'Agència de Residus de Catalunya s'ha fixat un objectiu de recollida selectiva dels residus municipals del 60%.

En els darrers anys la població resident al municipi ha anat creixent i de retruc també han augmentat els residus generats. Actualment a Fortià, la recollida selectiva dels residus és gairebé del 31%, una dada insuficient per complir amb els objectius determinats.

Evolució de la recollida selectiva a Fortià



Els residus que no es reciclen i que són recollits en el contenidor de resta (gris) es porten al Centre de Tractament de Residus (CTR) de l'Alt Empordà.

En aquestes instal·lacions se separa la matèria orgànica barrejada en el rebuig per estabilitzar-la, abans d'enterrar-la al dipòsit controlat de Pedret i Marzà, per evitar la producció de gasos d'efecte hivernacle (metà) i la generació de líquids contaminants (lixiviats).

Segons les dades del 2017, el 40,3% dels residus que es van tractar al CTR corresponien

a la fracció orgànica dels residus municipals (FORM). Per tot això la gestió de la FORM generada al municipi és fonamental per assolir l'objectiu de recollida selectiva.

L'any 2011 l'Ajuntament de Fortià va apostar pel compostatge casolà per començar a gestionar els seus residus de matèria orgànica i l'any 2019 ja hi han 63 compostadors instal·lats. L'Alt Empordà va ser pioner en la implantació del compostatge casolà l'any 2006 i actualment ja compta amb més de 1.300 compostaires.



El compostatge casolà és un procés natural de transformació de les restes orgàniques que llencem a les escombraries en compost, un adob natural molt semblant a la terra vegetal i que millora l'estructura del sòl.

Amb la instal·lació d'un compostador una família mitjana de Catalunya deixa de produir uns 1.200 kg de residus orgànics a l'any, tenint en compte les restes



del jardí com ara la poda o la gespa. Compostant les restes orgàniques es redueixen els residus destinats a l'abocador, s'afavoreix l'ús d'adobs naturals en detriment dels fertilitzants químics i s'eviten les emissions de gasos d'efecte hivernacle provocats pel transport a la planta de tractament.

Fortià també forma part de la prova pilot de compostatge comunitari iniciat l'any 2018. Aquest projecte consisteix en la recollida porta a porta dels residus orgànics de diversos habitatges del centre, que no poden disposar de compostador casolà, i es dipositen en dos compostadors comunitaris situats al carrer del Delme.

Seguint aquesta estratègia de gestió local dels residus orgànics, i per tal d'estalviar els costos econòmics i ambientals de la tradicional recollida selectiva en contenidors, l'Ajuntament té la voluntat d'incrementar la capacitat d'autogestió de la matèria orgànica mitjançant un compostador mecanitzat.

El compostador mecanitzat permet un millor control de les variables del procés de compostatge, temperatura i humitat, per tal de tractar una major quantitat de matèria orgànica amb menys temps i obtenir igualment un compost de gran qualitat.

Cal tenir present que tot recurs o material que, en evitar-ne el consum, no acaba el seu cicle de vida convertit en un residu, suposa un benefici ambiental, energètic i econòmic de primer ordre, ja que la recollida, transport i tractament dels residus municipals representen actualment un cost elevat que suporta el conjunt de la societat.

La prevenció de la producció de residus requereix un canvi important de les pràctiques en la gestió municipal i reclama la implicació màxima dels seus veïns i veïnes.

Ens cal liderar el canvi de model de consum i participar en la prevenció i el reciclatge dels residus que generem, si no volem comprometre el nostre futur. Si tots formem part del problema, per què no participem en la solució?

Marc Portella

Consell Comarcal de l'Alt Empordà
Àrea Medi Ambient

Temps era temps



Equip de futbol dels anys 70

D'esquerra a dreta.

A dalt: Pau Puig, Agustí Herrero, Joan Sagué, Manolo (Vila-sacra), Ramón Fernández, Josep Via Rustullet, Pere Bolasell, Josep Via Ferrer.

A baix: Àngel Puig, Manolito (Vila-sacra), Josep Via Bolasell, Moisés Ruiz, José Fernández, Joan Roca.



Excursió dels alumnes de l'escola de Fortià davant la portalada de l'església de Santa Maria a Castelló d'Empúries. Anys 70

D'esquerra a dreta: Paco Orozco, Agustí Herrero, Juan Antonio Ruiz, José M. Pérez, Joaquim Oliveras, Margarita Ribas, Paco Hernández, Àngel Planellas, Lourdes Teixidor, Àngel Puig, Aurelio Sala, Antonia Travé, Vicenç Colomer, Miquel Ruiz, Isabel Rosillo, Antonia Pérez, Joan Sagué, Montse Serra; Professora: Lúdia Nonell; Angelina Jordà, Elisenda Turias, Guadalupe Ruiz, Teresa Pérez, Eulalio Hernández, Alonso Rosillo, Anna Gironella, Núria Mir, Ramón Tell, Miquel Ferrer.

ELS ALIMENTS INTEGRALS I LA SALUT

Recentment, la Dolors i jo hem completat una intervenció educativa durant divuit mesos sobre algunes persones de Fortià en risc de patir diabetis amb l'objectiu de retardar o impedir que desenvolupin la malaltia. Un dels missatges principals era fomentar el consum d'aliments integrals, ja que, malgrat totes les evidències que menjar integral millora la nostra salut, al nostre país el consum de pa blanc respecte l'integral encara és quinze vegades superior.

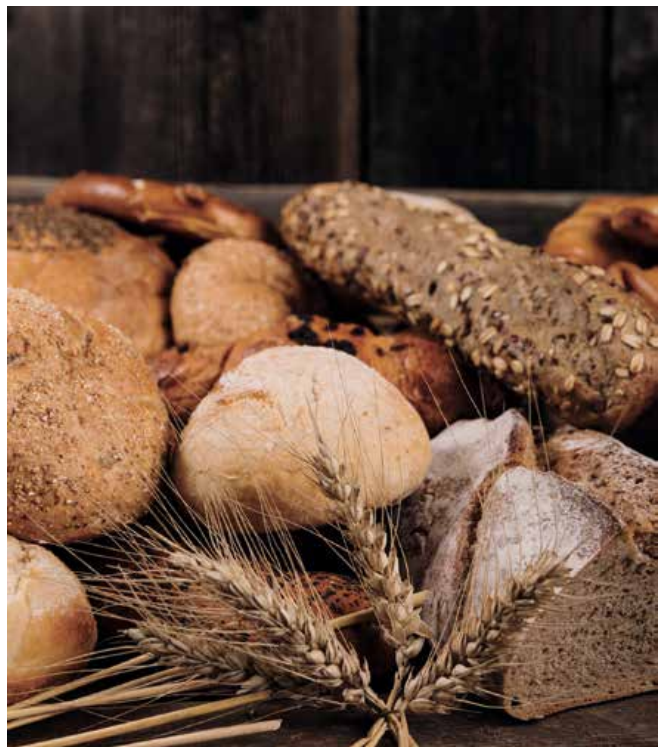
I és que ens costa molt comprar arròs, pasta, pastissos o pa integral. No estem acostumats al gust ni a la textura i és important que fem l'esforç d'incorporar-los a la nostra dieta, especialment a la dels nens (perquè s'acostumin i no els passi com a nosaltres!) i a la dels nostres majors, que es beneficiaran del seu efecte sobre les malalties cardiovasculars i combatran el restrenyiment.

Els aliments integrals, comparats amb els refinats (no integrals), són més rics en nutrients, en fibra i en molts altres compostos amb reconeguts beneficis per a la salut. Nombrosos estudis científics confirmen que el consum regular de cereals integrals (pa, pasta, arròs, cereals de l'esmorzar) contribueix a la reducció dels factors de risc relacionats amb malalties cròniques, de diverses malalties gastrointestinals i especialment de malaltia cardiovascular, de diabetis tipus 2 i de certs tipus de càncer.

Aquest efecte beneficiós es pot justificar en part perquè el gra sencer conté àcids grassos essencials i compostos fitoquímics beneficiosos per al nostre organisme. Després de sotmetre al cereal a l'efecte del refinat, aquest perd moltes de les seves propietats: mentre el pa blanc conté vuit substàncies fitoquímiques, en el pa integral se'n poden comptar fins a 800!

Els cereals integrals, com que no estan refinats, contenen totes les parts del gra: l'embolcall exterior, ric en fibra, el germen, amb vitamines del grup B i minerals com el ferro, el zinc o el seleni i l'interior constituït sobretot per hidrats de carboni complexos. Aquesta barreja de nutrients, fibra i fotoquímics és la responsable dels avantatges dels aliments integrals sobre la nostra salut.

A més, dels nutrients beneficiosos que contenen tant els cereals integrals com la pasta integral, tenim la presència de la fibra (l'embolcall exterior) que encara que no "alimenta" posseeix uns efectes beneficiosos afegits. La fibra



soluble prevé el càncer de còlon, regula el trànsit intestinal i ajuda a anivellar els valors de glucosa i de colesterol. La fibra insoluble s'expulsa sense digerir per la femta, però actua també sobre el trànsit intestinal produint un efecte laxant i és ideal per prevenir el restrenyiment.

Com es pot deduir, independentment de si estem en risc de patir diabetis o de si ja som diabètics, els efectes beneficiosos d'una alimentació que contingui cereals integrals ens convé a tots. Lamentablement no tenim la cultura de fer-ho i estem deixant de beneficiar-nos de les seves propietats. Des de la nostra consulta d'atenció primària us animem perquè els consumeu amb més freqüència i veureu com la vostra salut us ho agrairà.

Dr. Pedro Aparicio
Metge de Fortià



Des de fa uns anys, en aquest apartat de gastronomia hi ha les dues receptes guanyadores del concurs de coques i pastissos que se celebra el dia de la castanyada de l'any anterior.

El jurat, format per en Pep Puigdemont, el músic que va amenitzar la trobada; en Joan Ventura, com a membre de l'AMPA; la Ramona Heras, com a regidora de l'Ajuntament; i personal del Restaurant el Trull i del Restaurant Casa Fortià, varen escollir com a millor gust el pastís dels germans

Nora i Jeroni de la Fuente Llach amb les seves postres de formatge. I el més original, el pastís anomenat monstre de les galetes, de la Marta Romaguera i en David Alcalde.

Com és costum, l'Ajuntament va obsequiar a tots els participants amb un estri per realitzar rebosteria. Si teniu ganes de participar-hi, enguany el concurs serà el dissabte 2 de novembre en el marc de la celebració de la Castanyada 2019. No hi falteu!

Bon profit!

POSTRES DE FORMATGE

INGREDIENTS

Pastís (24 cm):

- 400 grams de formatge Philadelphia
- 250 ml nata per muntar
- 3 ous
- 100 grams sucre
- 15 grams de Maizena

PREPARACIÓ

Col·loquem tots els ingredients en un bol i ho batem, ho emplatem en un motllo i el col·loquem al forn a 160°C durant seixanta minuts, podem adornar-ho amb gerds tot volt.

Germans **Nora i Jeroni**
de la Fuente Llach



PASTÍS MONSTRE DE LES GALETES

INGREDIENTS

PER A LA MASSA DE LA COCA (20 CM):

- 4 ous
- 200 ml d'oli
- 200 grams de sucre blanc o morè
- 200 grams de farina
- ? grams de llevat
- Una culleradeta petita de bicarbonat
- Una culleradeta d'extracte de vainilla

PER A L'ALMÍVAR:

- 50 grams d'aigua
- 50 grams de sucre

PER AL FARCIT:

- Mermelada de maduixa

PER A LA CREMA DE FORMATGE:

- 300 grams de mantega
- 300 grams de sucre glacé
- 150 grams de crema de formatge (tipus Philadelphia)
- Colorant alimentari blau

PER A L'ALMÍVAR:

- Fondant blanc i negre
- Galetes tipus "cookies"

PREPARACIÓ

COCA

Barregem els ous, l'oli i el sucre amb una batedora. Incorporem l'extracte de vainilla. Per altra banda, es tamisen els ingredients en pols (farina, llevat i bicarbonat) i s'afegeixen a la barreja anterior. Un cop la barreja sigui homogènia aboquem la massa en un motlle i ho posem al forn cinquanta-cinc-seixanta minuts a 170-180°C.

Un cop la coca s'hagi refredat cal obrir-la per la meitat i mullar-la amb l'almívar. Posteriorment la farcim amb la mermelada de maduixa.

CREMA DE FORMATGE

Cal treure la mantega de la nevera fins que quedi amb textura de pomada. Es tamisa el sucre glacé i es barreja amb la mantega amb l'ajuda d'una batedora de doble vareta durant deu-quinze minuts. Posteriorment, afegim la crema de formatge i el colorant i continuem barrejant durant cinc minuts més fins a aconseguir el color desitjat.

DECORACIÓ

Omplim una mànega pastissera amb la crema de formatge i utilitzem una "boquilla" amb múltiples forats (tipus Wilton núm. 233) per fer el pèl.

Amb el fondant blanc i negre fem la forma dels ulls i la boca que més ens agradi.

Finalment, amb les galetes tipus "cookie" acabem de decorar la boca.

**David Alcalde
i Marta Romaguera**



Fortià

festa major de sant cels 2019

**DC 24
JULIOL**

De les 5 a les 9 del vespre
DONACIÓ DE SANG I PLASMA

Al Centre Agrícola i Social

A les 8 del vespre.- Al Centre Agrícola i Social

Presentació del num 20 de la revista La Sibil·la

**DJ 25
JULIOL**

A 2/4 de 9 del vespre.- **VI MASTER CLASS D'SPINNING**
(5€ / inscripcions trucar 620 402 160)

**DV 26
JULIOL**

A les 8 del vespre.- Al Parc Bosc
BOTIFARRADA POPULAR

A les 11 de la nit.- **NIT JOVE amb:**
A la pista del Parc Bosc

**BANDA
NEON**
+ **STOPLAYIN'** + **Dj**

**DS 27
JULIOL**

A les 11 del mati.- **VISITA GUIADA "El Fortià medieval, una església gòtica i un poble devastat"**

A l'església de Fortià. Reserves al 972 534 069 i a cultura@fortia.cat

De les 11 a les 2 i de 4 a 8 del vespre.- A la Piscina Municipal **INFLABLES AQUÀTICS.**

A les 6 de la tarda.- **BALL amb el Quintet:**
Al Centre Agrícola i Social

Xarop de Nit

A les 7 de la tarda.- A la pista de petanca (costat església) **"JUGA A BITLLES CATALANES"**

A 2/4 de 12 de la nit.- A la pista del Parc Bosc **BALL amb el grup:**

 **RADIO HITS**

Tot seguit: **Disco Mòbil**

**DG 28
JULIOL**

A les 11 del mati.- **XVI CONCENTRACIÓ MOTOS *Vespa* I CLÀSSIQUES.**
Al parc dels Paradells.

A 1/4 d'1 del migdia.- **OFICI SOLEMNE amb acompanyament**
I tot seguit **2 SARDANES amb la Cobla:**

A la 1 del Migdia.- "Vermutada Popular" a la plaça Catalunya.

ROSSINYOLETS

A les 6 de la tarda.- **HAVANERES amb:**
A la pista del Parc Bosc.



Peix fregit

Organitza:

Col·laboren:

CE Fortià
Amics Vespa de Fortià
Joves de Fortià
La Botiga de Fortià
Empordà Ball

 **Ajuntament
de Fortià**

Dani 609 787 664
Martí 667 506 544
info@olimpic.cat
Restaurant Can Costa
Apd. 93 - 17600 Figueres (Girona)



L'Ajuntament es reserva la possibilitat de fer canvis que siguin imprescindibles pel bon funcionament dels actes i espectacles.